

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra správního práva

Bakalářská práce

Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu

Vedoucí práce:

JUDr. et PhDr. Petr Kuchynka, Ph.D.

Vypracoval:

Jan Marek

Plzeň 2012

P r o h l a š u j i,

že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval zcela samostatně a veškerou použitou literaturu a další podkladové materiály, které jsem použil, uvádím v soupisu bibliografických citací a v bibliografii.

V Plzni 26.března 2012

Jan Marek

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat JUDr. et PhDr. Petru Kuchynkovi, Ph.D., za jeho čas, hodnotné rady při řešení dané problematiky a odborné vedení mé práce.

Abstrakt

Předmětem předložené bakalářské práce je analýza zákonných předpisů, na jejichž základě je možné postihovat přestupky spáchané účastníky v provozu na pozemních komunikacích, jejich účinnost a aplikace v praxi. Úvodní část práce je proto věnována popisu projednání dopravního přestupku, od jeho zahájení až do ukončení. Druhá část se věnuje správnímu řízení jako takovému. V závěru práce shrnuje současnou právní úpravu a ukazuje praktickou část problematiky aplikace právních předpisů z oblasti přestupkového řízení v praxi.

Abstract

The subject of the Bachelor's thesis is to analyze the legislative orders, based on which it is possible to punish offenses committed by the road-traffic participants, as well as the rules' overall efficiency and their application in practice. The introductory part of this work is therefore dedicated to discussing the description of road traffic offense from opening the case till its closing. Another part of this thesis is describing administrative procedure itself. The conclusion contains a description of current legal regulations and shows a paractical part of problemacy of apliaction of legal regulation of administrative procedure in to the praxis.

Klíčová slova

Dokazování, dopravní přešupek, obviněný, osoba blízká, osoba obviněná, osoba podezřelá, pachatel přešupku, pokuta, pozemní komunikace, přešupek, sankce, spáchat přešupek, správni orgán, správni řízení, rozhodnutí.

Keywords

Proofs, traffic offence, accused, allied person, accused person, suspected person, offender, fine, route, offence, sanction, to offend, administrative agency, administrative procedure, decision.

Obsah

1	Úvod	11
2	Historie pravidel silničního provozu a vývoj sankčního systému v silničním provozu	13
2.1	Vývoj sankčního systému.....	14
3	Základní vymezení přestupku	16
3.1	Objekt	17
3.2	Objektivní stránka	17
3.3	Subjekt.....	18
3.4	Subjektivní stránka	19
4	Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích... 22	
4.1	Vybrané trestné činy související s řízením motorových vozidel a porovnání jejich duplicitních skutkových podstat podle zákona o přestupcích	36
4.1.1	Ohrožení pod vlivem návykové látky	36
5	Projednání přestupků ve správním řízení	38
5.1	Základní zásady správního řízení	42
5.2	Průběh správního řízení.....	42
5.2.1	Zahájení řízení	43
5.2.2	Dokazování.....	46
5.2.3	Vydání rozhodnutí.....	51
5.2.4	Odvolání	54
5.2.5	Zkrácené formy řízení	56
6	Závěr	58
7	Resume	60
8	Použitá literatura	61
	PŘÍLOHY	62
	Příloha č. 1 – Přesná citace § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu).....	63

1 Úvod

Cílem mé bakalářské práce je rozbor současné právní úpravy přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, charakteristika principů a postupů při správním a přestupkovém řízení v jeho jednotlivých fázích, přičemž se budu zabývat zejména právními následky, ke kterým dochází porušením pravidel silničního provozu. Dále se pokusím vysvětlit pojem přestupku, konkretizovat přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a základní zásady správního a přestupkového řízení.

V první části své práce se zaměřím na přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu páchané jednotlivými účastníky provozu na pozemních komunikacích, se kterými se setkávám při výkonu svého zaměstnání.

Ve druhé části práce se věnuji problematice ukládání sankcí účastníkům provozu na pozemních komunikacích, neboť mou profesí jakožto policisty zařazeného na Oddělení dopravních nehod Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy je i přestupkové řízení v uvedené oblasti.

V rámci novely zákona provozu na pozemních komunikacích došlo k výraznému zpřísnění sankcí, neboť bezohlednost a neukázněnost účastníků provozu na pozemních komunikacích se stala již neúnosnou, že jí bylo nutné začít řešit. Zpřísnění sankcí, které se projevilo zejména nemožností upustit od uložení sankce, omezilo možnost správních orgánů přihlédnout ke konkrétním okolnostem případu, osobě přestupce a jeho poměrům. Změna stávající právní úpravy přinesla do přestupkového řízení (správního řízení) nejen zvýšené požadavky na odborné znalosti příslušných orgánů, ale také nároky na jejich další periodické vzdělávání i v jiných oblastech než právních.

Myslím si, že přísnější právní úprava v uvedené oblasti je vyjádřením zájmu státu působit beze zbytku v rámci výchovy a prevence, čímž by mělo dojít k nápravě nepříznivého stavu na našich pozemních komunikacích.

Vývoj společnosti a rozmach automobilové přepravy osob a zboží, jehož přeprava je provozována právě na pozemních komunikacích, se stala celospolečenským problémem, neboť se zvýšila hustota provozu vozidel na pozemních komunikacích. Vzhledem k tomu, že technický vývoj motorových vozidel roste neúměrně rychleji, než je vývoj pasivních a aktivních bezpečnostních prvků uvedených vozidel a zejména v hustě obydlených částech nelze již technicky upravovat a rozšiřovat stávající komunikace, dochází ke vzniku mnoha neřešených problémů.

V závěru bakalářské práce se pokusím o rozbor a analýzu získaných poznatků, se zaměřením na uplatnění svých praktických zkušeností, přičemž se budu snažit poukázat na jednotlivé problémy a navrhnout určitá řešení.

2 Historie pravidel silničního provozu a vývoj sankčního systému v silničním provozu

Pravidla silničního provozu byla v poválečné historii v samostatném předpisu poprvé stanovena v řadě vyhlášek. K novodobějším patří zejména vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 141/1960 Sb., kterou se vydávají pravidla silničního provozu, s účinností od 1.1.1961, dále vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 80/1966 Sb., o pravidlech silničního provozu, s účinností od 1.1.1967, následovala vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu, s účinností od 1.1.1976, a jako poslední v řadě vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích, s účinností od 1.1.1990.

název legislativní normy	datum nabytí účinnosti
vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 141/1960 Sb., kterou se vydávají pravidla silničního provozu	1.1.1961
vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 80/1966 Sb., o pravidlech silničního provozu	1.1.1976
vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích	1.1.1990

Tab. č.1: Vyhlášky upravující provoz na pozemních komunikacích

Po pádu komunistického režimu nastal v tomto ohledu zvrat, neboť řada řidičů nechtěla vyhlášky v plné míře akceptovat s tím, že se nejedná o zákon. Po řadě vyhlášek vstoupil tedy v účinnost zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o silničním provozu“), který byl v minulosti několikrát novelizován, a je ve znění pozdějších právních předpisů účinný až do současné doby. Tomuto zákonu předcházející vyhlášky se vždy týkaly pouze pravidel silničního provozu a jiné související oblasti měly oporu ve vyhláškách vlastních. Zákon o silničním provozu, obsahuje několik částí, a to jak samotná pravidla silničního provozu, tak část upravující řídičská oprávnění a řídičské průkazy včetně části o registru řidičů a zároveň i část týkající se státní správy. Po jednotlivých novelách byl tento zákon výrazně změněn zákonem č. 411/2005 Sb., ze dne 21.9.2005, který

kromě mnoha úprav stávajících ustanovení zavádí nově tzv. bodové hodnocení, které je udělováno ve formě bodů za porušení pravidel stanovených zákonem o silničním provozu.

V historii se pravidla silničního provozu měnila převážně jen v detailech. Mezi tyto změny můžeme zahrnout například opakovanou změnu rychlostních limitů, kdy na počátku byla maximální povolená rychlost v uzavřené obci stanovena do 50 km/h, následně byl limit zvýšen do 60 km/h, a poté byl úpravou zákona snížen zpět do 50 km/h. Převážná část těchto změn byla směřována zejména ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. V současné době již nabyla plné účinnosti novela, jejíž hlavní části vstoupily v účinnost dnem 1.8.2011. Jedná se o zákon č. 133/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, kterým bylo ust. § 22 přestupkového zákona zcela zrušeno, kdy přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu jsou zapracovány v zákoně o silničním provozu pod ust. § 125c „Přestupky“. Sankce za tyto přestupky byly rovněž zapracovány přímo do ustanovení § 125c do odst. 4, 5, 6, 7 a 8.

Jednotlivé skutkové podstaty přestupků zde uvedených jsou, až na drobné úpravy, v mnoha případech totožné se skutkovými podstatami přestupků uvedených původně v § 22 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“). Tímto krokem byla podstatným způsobem zjednodušena, zejména pro laickou veřejnost, orientace v jednotlivých přestupcích a sankcích za porušení pravidel silničního provozu, což bylo v minulosti s ohledem na mnoho dílčích novelizací, jak zákona o silničním provozu, tak přestupkového zákona velmi obtížné.

2.1 Vývoj sankčního systému

Od 1. července 1961 se méně závažná porušení pravidel silničního provozu, která nebyla trestným činem, projednávala podle § 10 zákona č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku. Tímto zákonem bylo pověřeným orgánům státní správy umožněno uložit přestupci sankci napomenutí, veřejnou důtku nebo pokutu do výše 500 Kčs, a současně s těmito sankcemi bylo možné vyslovit i propadnutí nebo zabránění věci. Prováděcí vyhláškou byla dána i možnost, udělit na místě blokovou pokutu např. orgánem Veřejné bezpečnosti, kdy výše této sankce byla omezena maximální částkou 100 Kčs. Tento zákon byl v oblasti přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu za své účinnosti pouze jednou novelizován, a to tak, že byla upravena maximální výše pokuty uložené v blokovém řízení u přestupku překročení nejvyšší povolené rychlosti

na částku do 200 Kčs. Výše uvedený zákon byl účinný až do 1. července 1990, kdy vstoupil v účinnost nahrazující nový přestupkový zákon, který je účinný až do současné doby a od svého vzniku byl několikrát novelizován. V souvislosti s přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu se jednalo zpravidla o zpřísnění sankce, případně o vyčlenění konkrétního jednání do samostatné skutkové podstaty se zájmem o přísnější postih tohoto jednání (např. nedovolené parkování na místě vyhrazeném pro vozidlo převážející osobu zdravotně postiženou).

3 Základní vymezení přestupku

Přestupek je definován ve smyslu ust. § 2 odst. 1 přestupkového zákona: „*Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*“

Skutkovou podstatu přestupku lze charakterizovat jako soubor objektivních a subjektivních znaků, které určují, o jaký přestupek se jedná. Tvoří ji následující skupiny obligatorních formálních znaků, které jsou obsaženy ve všech skutkových podstatách. Samotný pojem přestupku úzce souvisí s odpovědností za přestupek a zabývá se jí přestupkový zákon ve svém ust. § 2. Toto ustanovení v prvním odstavci vymezuje přestupek pozitivně a v odstavci druhém negativně. Podstata negativního vymezení spočívá v tom, že přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem nebo nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.

Zákon vymezuje pojem přestupku jeho materiálním znakem a formálními znaky. Všechny tyto znaky musí být naplněny současně. To také znamená, že jednání, které má sice formální znaky přestupku, ale ve své konkrétní podobě neporušuje nebo neohrožuje zájem společnosti (chybí materiální znak), není přestupkem a opačně.¹

Jaké jednání je tedy přestupkem, výslovně označuje zejména přestupkový zákon ve svém ust. § 21 až ust. § 50, ale i jiný zákon, za splnění podmínky naplnění formálních a materiálních znaků přestupku.

Důležitým znakem, zda došlo k přestupku, je také samotné posouzení, zda byl v určitém případě ohrožen nebo porušen chráněný zájem společnosti a hledisko, podle kterého je posuzována závažnost přestupku, je dané právě mírou porušení anebo ohrožení chráněného zájmu společnosti. Předpokladem právní společnosti je ochrana veřejného zájmu před pácháním přestupků na základě zákona a v jeho mezích.

Skutkové podstaty přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích jsou více propracovány, což umožňuje podrobnější úpravu a odstupňování sankcí podle závažnosti přestupků. Přestupky jsou v ust. § 125c zákona o silničním provozu

---

¹ ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav. *Přestupkové právo: Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 15. aktualizované vydání podle právního stavu k 1. 3. 2008. Praha : Linde Praha, a.s., 2008, 344 s. ISBN 978-80-7201-713-3

rozděleny do třech odstavců podle subjektu, který se může přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích dopustit.

První odstavec obsahuje všechny účastníky provozu na pozemních komunikacích, řidiče vozidel (nemotorových i motorových), jezdce na zvířatech a chodce, jakožto fyzické osoby obecně. Druhý odstavec postihuje skupinu přestupků, která se týká speciálního subjektu, tedy provozovatelů vozidel a třetí odstavec neopomíná jakožto opět speciální subjekt ani učitele autoškol.

Podle skutkových podstat přestupků lze úpravu ust. § 125c zákona o silničním provozu rozdělit na přestupky související jednak s technickou nezpůsobilostí vozidla v provozu na pozemních komunikacích, tak na přestupky související s alkoholem a jinými návykovými látkami, dále na přestupky související se způsobilostí k řízení vozidel, na přestupky související s porušením pravidel provozu na pozemních komunikacích, na dopravní nehody, ale i na tzv. zbytkové přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, pro něž zákon o silničním provozu, vzhledem k velkému množství různorodosti porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích, obsahuje v ust. § 125c odst. 1, písmeno k), souhrnnou skutkovou podstatu přestupku, která je založena na jiném jednání, než které je taxativně uvedeno pod písmeny a) až j) a kterým nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona.

3.1 Objekt

Objektem skutkové podstaty rozumíme zákonnou normou specifikované chráněné společenské vztahy, zájmy, hodnoty nebo jejich soubor. V souvislosti s provozem vozidel je společenským zájmem ochrana života, zdraví, majetku, ale také zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Společným skupinovým objektem přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích vyjadřující zájem společnosti na ochraně života a zdraví osob a ochraně majetku.

3.2 Objektivní stránka

Způsob spáchání přestupku a jeho následky charakterizují objektivní stránku skutkové podstaty. Obligatočním znakem objektivní stránky je jednání, vzniklý následek a příčinná souvislost neboli kauzální nexus (*nexus causalis*), tj. vztah mezi protiprávním jednáním jako příčinou a škodlivým následkem, který je právě tímto jednáním vyvolán. Jednání nemusí spočívat jen v konání, ale postačuje forma opomenutí (u dopravních nehod je tato forma

jednání často frekventovaným stavem – nedání znamení o změně směru jízdy, nezapnutí světel apod.).

Objektivní stránka dopravních přestupků spočívá nejčastěji svou formou v porušení právního předpisu upravující provoz na pozemních komunikacích, kterým je zákon o silničním provozu. Jedním z důležitých znaků objektivní stránky těchto přestupků je následek, a to buď porušení, nebo ohrožení, tj. nebezpečí poruchy hodnot, na jejichž ochraně má společnost zájem.

Je tedy zřejmé, že objekt lze v tomto případě určit všeobecně jako základní požadavek společnosti na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a také konkrétně, podle porušení příslušného ustanovení zákona o silničním provozu. Při porušení povinností daných zákonem o silničním provozu, konáním s ním v rozporu anebo jeho nerespektování opomenutím lze uvést příklad jedné zásadní povinnosti účastníka provozu na pozemních komunikacích. Tato povinnost je poměrně obecně formulována v ust. § 4 písm. a) zákona o silničním provozu, podle něhož při účasti na provozu na pozemních komunikacích je *„každý povinen chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu“*. V tomto ustanovení je možné najít příklady konání v rozporu, nerespektování i opomenutí. Domnívám se, že uvedené ustanovení je generální klauzulí zákona o silničním provozu a promítá se jako objekt v podstatě do každého jednání týkající se přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

3.3 Subjekt

Subjektem přestupku je osoba, která svým jednáním naplnila všechny znaky skutkové podstaty přestupku. Subjektem je tedy osoba pachatele přestupku, kterým může být pouze fyzická osoba, starší 15 let, která je v době jeho spáchání příčetná. V případě, že § 125c zákona o silničním provozu, vyžaduje subjekt v postavení řidiče, může se přestupku dopustit jen ten, kdo je řidičem ve smyslu ustanovení § 2 písm. d) zákona o silničním provozu a splňuje podmínky uvedené v § 3 odst. 2 a 3 téhož zákona.

Subjektem přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je každý účastník provozu na pozemních komunikacích, který se přímým

způsobem účastní provozu na pozemních komunikacích. Je to především řidič motorového i nemotorového vozidla a tramvaje, průvodce hnaných nebo vedených zvířat, vozka, jezdec na zvířeti a také chodec. Speciálním subjektem je např. řidič vozidla ozbrojených sil, kterým může být ve smyslu ustanovení § 37 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, jen příslušník ozbrojených sil nebo občanský zaměstnanec.

Věk a přičetnost jsou obligatorními znaky subjektu přestupku. Přičetnost osoby je prioritně předpokládána a je z hlediska odpovědnosti postavena na schopnosti rozpoznávací, tedy schopnosti rozpoznat nebezpečnost svého jednání a na schopnosti ovládací, tedy ve schopnosti své jednání také ovládnout. Absenci těchto rozpoznávacích a ovládacích schopností je nutné vždy posuzovat se zřetelem na povahu konkrétního protiprávního jednání v jeho jednotlivých fázích. Nelze totiž vyloučit, že jeden a tentýž pachatel je schopen jedno jednání vnímat jako protiprávní a jiné, třeba v jiných souvislostech nikoliv. Přičetnost tak bývá zpravidla vyloučena duševní poruchou spočívající v dočasné, případně v trvalé duševní chorobě, případně dočasné poruše psychické činnosti. Samotná duševní porucha však ještě nezakládá důvod nepřičetnosti, pokud neměla v okamžiku páchání protiprávního jednání jako následek nedostatek rozpoznávací a ovládací schopnosti. Otázka nepřičetnosti je tedy pro svou povahu otázkou právní. Její posouzení náleží jen tomu, kdo rozhoduje o vině, a to na základě zjištěných skutečností. K tomuto posouzení se využívá znalecký posudek, vypracovaný zpravidla soudním znalcem v oboru zdravotnictví.

3.4 Subjektivní stránka

Subjektivní stránkou skutkové podstaty je jednání pachatele, které úzce souvisí s jeho psychikou. Jedná se tedy o stav mysli, který se projevuje ve vnějším světě. Subjektivní stránka přestupků je dána zaviněním. Samotná forma zavinění je pak vybudována na složce vědomostní a volní.

Vědomostní složka zahrnuje jak vnímání, tj. odraz předmětů a jevů pomocí smyslových orgánů odpovědného subjektu, tak představu o předmětech a jevech, kterou získal vnímáním informací v minulosti nebo kterou získal úsudkem na základě získaných znalostí a zkušeností.²

Volní složka je chápána jednak jako projev samotného chtění, tj. aktivním projevem vůle něco konat, tak srozumění, které si lze vysvětlit jako tzv. *pasivní rezistenci*, což je zdržování se činnosti, nezúčastněnost, neplnění povinnosti atd. Na složce vědění a vůle jsou

---

² NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., JELÍNEK, J., aj. Trestní právo hmotné – I. Obecná část, 4. vydání, Praha: Aspi Publishing, 2003, s. 137, ISBN 80-86395-73-1

vybudovány dvě formy zavinění – úmysl a nedbalost, respektive úmysl přímý a úmysl nepřímý a nedbalost vědomá a nevědomá. Úmyslné jednání obsahuje vždy jak složku vědění, tak složku volní, u jednání nedbalostního je složka volní potlačena.

Zavinění je psychický vztah pachatele ke skutečnostem odpovídajícím znakům skutkové podstaty uvedeným v zákoně v době činu, kdy zavinění musí být úzce provázáno se znaky objektivní stránky. Stejně jako každý znak skutkové podstaty je nutné také zavinění v jeho jednotlivých formách dokazovat a musí tedy být doloženo skutkovými zjištěními.

Obtížnost dokazování samotné formy zavinění vyplývá z toho, že zavinění je založeno na procesech a skutečnostech vnitřního života pachatele. V mnoha případech nelze využít důkazů přímých a je tedy nutné opírat se o důkazy nepřímé. Objektivita nepřímých důkazů je postavena na kvalitativním posouzení myšlení i na vnitřním vztahu pachatele k porušení nebo ohrožení objektu. Při zjišťování subjektivního stavu je nepřijatelné spokojit se s alternativním závěrem.

K odpovědnosti za spáchání přestupku ve smyslu ust. § 3 přestupkového zákona, je jako prioritní forma zavinění stanovena nedbalost. Je-li v některých případech vyžadováno zavinění úmyslné, je toto vždy výslovně stanoveno. U přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu je jako forma zavinění stanovena nedbalost, která se může projevat jak ve formě nedbalosti vědomé, nebo ve formě nedbalosti nevědomé. Na rozdíl od řidiče se přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu může z nedbalosti dopustit i chodec, který jako účastník provozu nerespektuje na přechodu pro chodce ustanovení § 54 odst. 3 zákona o silničním provozu tím, že tuto povinnost nezná, ačkoliv by jí měl ke svým osobním poměrům znát a na přechodu pro chodce se chovat podle podmínek uvedených v zákoně.

Dopravní přestupky jsou jak dolůznými, tak kulpózními delikty. Nedbalost se objevuje v obou jejích formách, vědomé i nevědomé, avšak ve většině případů se jedná o nedbalost vědomou, kdy pachatel věděl, že může porušením pravidel silničního provozu způsobit dopravní nehodu, včetně jejích následků, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že dopravní nehodu nezpůsobí. Rovněž i úmysl se u tohoto typu přestupků vyskytuje v jeho obou formách.

Domnívám se, že přes velkou benevolentnost společnosti k páčání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, mají účastníci provozu na pozemních komunikacích obecně zájem na bezpečném chování. Každý z nás se chce bezpečně vrátit domů, nechce ublížit svým blízkým a ani svému okolí. Dalo by se říci,

že většina těchto přestupků je spáchána v důsledku shody okolností a jen jejich malá část, která je ovšem ta nebezpečnější a závažnější, se vyznačuje záměrným riskováním a lze ji označit jako úmyslně páchanou.

Podle mého názoru tuto skupinu přestupků páchají jedinci, kteří vyžadují zvláštní přístup společnosti, neboť zákon překračují vědomě a záměrně. Myslím si, že současné nastavení sankcí nedostatečně umožňuje tuto rizikovou skupinu postihnout výrazněji v poměru k ostatním, kteří přestupky v provozu na pozemních komunikacích páchají náhodně a neúmyslně.

4 Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích

Až do poslední výrazné novelizace zákona o silničním provozu, byly skutkové podstaty těchto přestupků uvedeny v ust. § 22 přestupkového zákona a obsahovaly jen několik málo bodů skutkové podstaty přestupků. Toto bylo změněno zákonem č. 411/2005 Sb., který nejen, že změnil skutkové podstaty jednotlivých přestupků a podstatným způsobem je rozšířil, ale zároveň zvýšil maximální hranici možné sankce a současně u většiny konkrétních porušení zákona zavedl nově i hranici minimální. Zákonem č. 133/2011 Sb., došlo ke zrušení tohoto ustanovení a jednotlivými přestupky včetně sankcí za tyto přestupky se zabývá ust. § 125c v odst. 1 až 8, zákona o silničním provozu, jehož aktuální znění dále uvádím a blíže rozeberu.

Jako příklad bych uvedl hned počáteční ustanovení § 125c zákona o silničním provozu:

„(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích

a) řídí vozidlo,

- 1. na němž v rozporu se zvláštním právním předpisem není umístěna tabulka státní poznávací značky (registrační značky) nebo je umístěna jiná tabulka státní poznávací značky (registrační značky), než která byla vozidlu přidělena,*
- 2. jehož tabulka státní poznávací značky (registrační značky) je zakryta, nečitelná nebo upravena či umístěna tak, že je znemožněna nebo podstatně ztížena její čitelnost,*
- 3. které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích,*

Ustanovení § 125c odst. 1 písm. a) body 1. a 2. se vztahují k porušení § 5 odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu, a prostřednictvím tohoto ustanovení pak k zákonu č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, (dále jen „zákon o technických podmínkách“) a postihují jednání řidičů těch vozidel, která jsou v případě potřeby neidentifikovatelná nebo jen velmi obtížně, nebo jsou záměrně zaměňována za vozidla jiná, čímž nejsou v souladu se zákonnými předpisy jak po stránce technické, tak administrativní.

Ustanovení § 125c odst. 1 písm. a) bod 3. se rovněž vztahuje k porušení § 5 odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu, a prostřednictvím tohoto ustanovení pak k ust. § 37 zákona o technických podmínkách, a postihují jednání řidičů těch vozidel, které nejsou v souladu se zákonnými předpisy zejména po stránce technické. U tohoto bodu je důležitá zejména druhá část věty: „že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích“, z čehož analogicky vyplývá, že není tedy přestupkem podle tohoto ustanovení každá technická závada vozidla, jako např. vadná žárovka a tím nefunkční jedno brzdové světlo, ale jen taková závada, která bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky, např. snížený brzdový účinek. Konkrétní závady pro jejich rozmanitost zákon nestanovuje, mohlo by se však pro potřeby posouzení té které technické závady využít např. členění závad používané stanicemi technické kontroly vozidel na lehké, vážné a nebezpečné, s tím že až nebezpečné závady a některé vážné závady by naplňovaly podmínky popisovaného ustanovení.

b) v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem,

c) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky,

d) se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví,

Jednání uvedených v písmenu b), c) a d) bylo do ust. § 125c převzato z původního ust. § 22 přestupkového zákona, kam bylo zakotveno zákonem 411/2005 Sb. s účinností od 1.7.2006. Do té doby se stejné jednání posuzovalo podle ustanovení § 30 přestupkového zákona, tedy jako přestupek na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Ustanovení § 30 přestupkového zákona však dále zůstalo v platnosti, neboť nadále postihuje další přestupky při činnosti, při které by mohlo dojít k ohrožení zdraví osob. Ust. § 125c) odst. 1 písm. b) a c) zákona o silničním provozu je však ustanovením speciálním, neboť vyžaduje speciální subjekt, a to osobu řidiče vozidla, který řídí vozidlo nebo jede na zvířeti. Obě ustanovení tak postihují řidiče, který je při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. V jednotlivých ustanoveních je však důležitá míra ovlivnění řidiče alkoholem či návykovou látkou.

Pod ustanovením § 1 písm. b) zákona o silničním provozu je zahrnut stav řidiče, jehož stav ovlivnění je minimální až mírný. Jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti jsou sice ovlivněny, ale řidič je stále schopen ovládat vozidlo a reagovat na vnější podněty, i když jeho

reakce jsou pomalejší a méně přesné. Naproti tomu situace uvedená v § 1 písm. c) téhož zákona, tedy „stav vylučující způsobilost“ je takový stav řidiče, při kterém je již značně snížena jeho schopnost vnímaní, není schopen adekvátních reakcí a mnohdy není reakcí schopen vůbec. Případné negativní následky jednání podle tohoto ustanovení jsou pak logicky častější a zároveň i závažnější. Z tohoto důvodu dvě různá ustanovení a dvě různé sankce. V praxi se podle tohoto ustanovení přestupkového zákona postihují přestupky řidičů méně nebezpečných vozidel jako například cyklistů nebo jezdců na zvířatech v silničním provozu. V souvislosti s ust. § 1 písm. b) a c) zákona o silničním provozu je třeba pro upřesnění zmínit, že na první pohled stejné znaky skutkové podstaty jsou uvedeny i v ust. § 274 trestního zákoníku, „*Ohrožení pod vlivem návykové látky*“, který však navíc vyžaduje výkon činnosti, při které by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví lidí, nebo způsobení značné škody na majetku, přičemž u cyklistů a jim podobným účastníkům silničního provozu je to pro jejich rychlost a hmotnost málo pravděpodobné i když ne zcela vyloučené.

Ustanovení § 1 písm. d) zákona o silničním provozu má obdobnou funkci jako pořádková pokuta uvedená v ust. § 66 trestního řádu. Brání do jisté míry přestupci ve vyhýbání se postihu za porušení ustanovení o jízdě pod vlivem alkoholu nebo jinou návykovou látkou. Za přestupek podle § 1 písm. b) se podle § 4 písm.c) uloží pokuta od 2 500 Kč do 20 000 Kč a dle § 5 i zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku. Za přestupek podle § 1 písm. c) a d) se dle § 4 písm. a) uloží pokuta 25 000 Kč až 50 000 Kč a dle § 5 i zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let. V souladu s ust. § 7, téhož zákona, je nelze projednat v blokovém řízení.

e) řídí motorové vozidlo a

- 1. v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) není držitelem příslušného řidičského oprávnění podle § 81,*
- 2. byl jí zadržen řidičský průkaz podle § 118b odst. 1,*
- 3. není držitelem platného průkazu profesní způsobilosti řidiče,*
- 4. není držitelem platného posudku o zdravotní způsobilosti, nebo*
- 5. pozbyla jako řidič, který je držitelem řidičského průkazu Evropské unie, řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem, právo k řízení motorového vozidla na území České republiky podle § 123c odst. 7,*

Ustanovení uvedená v jednotlivých bodech § 125c odst. 1 písmena e) zákona o silničním provozu se vztahují k řízení vozidla řidičem, který není držitelem příslušného řidičského oprávnění, případně nesplňuje další obdobné podmínky stanovené k řízení vozidla.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena e) bod 1 uvádí nejzásadnější ustanovení této skupiny bodů, řízení vozidla řidičem, který není držitelem příslušné skupiny nebo podskupiny

řidičského oprávnění. Tímto ustanovením se postihuje řidič, který řídí určitý druh vozidla, aniž by pro tuto činnost vlastnil příslušné řidičské oprávnění. Za tento přestupek se uloží ve správním řízení pokuta dle § 4 písm. a) od 25 000 Kč do 50 000 Kč a dle § 5 současně i zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let.

V § 125c odst. 1 písmena e) bod 2 výše uvedeného ustanovení zákon uvádí jednání řidiče, kterému byl zadržen řidičský průkaz podle § 118b odst. 1 zákona o silničním provozu, z důvodů uvedených v § 118a odst. 1 písm. a) až h) téhož zákona. Tento bod se snaží postihovat recidivu přestupkového jednání a zároveň působit preventivně vůči neukázněným a nebezpečným řidičům motorových vozidel. Za tento přestupek se dle § 4 písm. d) uloží pokuta od 5 000 Kč do 10 000 Kč a dle § 5 zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku a vzhledem k povinnosti uložit zákaz řízení nelze ani tento přestupek projednat v blokovém řízení.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena e) bodu 3 se vztahuje na jednání porušující ustanovení § 48 odst. 1 zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti, konkrétně řízení vozidla řidičem bez platného osvědčení profesní způsobilosti řidiče. V žádném případě nelze tento bod zaměňovat a následně i postihovat jako nedodržení povinnosti podle § 6 odst. 9 zákona o silničním provozu, který hovoří o povinnosti řidiče mít u sebe při řízení vozidla osvědčení o profesní způsobilosti řidiče. Za tento přestupek se dle odst. 4 písm. d) uloží pokuta od 5 000 Kč do 10 000 Kč a dle odst. 5 zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku.

Ve srovnání s předchozím ust. písm. e) bodu 2 se mi uvedená sankce jeví v určitém nepoměru, neboť do jednání podle ust. písm. e) bodu 3 spadá i řízení vozidla řidičem, který má osvědčení profesní způsobilosti řidiče neplatné pouze několik málo dní a nebezpečnost tohoto řidiče v silničním provozu je daleko nižší než nebezpečnost řidiče, kterému byl zadržen řidičský průkaz za hrubé porušení předpisů. Je zde stejný postih za řízení po drobném opomenutí povinnosti ve většině případů administrativního charakteru a za řízení po hrubém porušení předpisů.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena e) bod 4 se vztahuje k povinnosti některých řidičů absolvovat v zákonem určených intervalech zdravotní prohlídku s posouzením zdravotní způsobilost k dalšímu řízení vozidel. Jedná se o období § 125c odst. 1 písmena e) bodu 3. Kdo má povinnost mít platný posudek o zdravotní způsobilosti stanoví § 87 zákona o silničním provozu. Sankce za tento přestupek je shodná s § 125c odst. 1 písmena e) bod 2 a 3, je tedy možné uložit pokutu odle odst. 4 písm. d) v rozmezí od 5 000 Kč do 10 000 Kč

a dle odst. 5 i zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku. Je nesporné, že zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel je bezpochyby jedním z důležitých předpokladů pro bezpečné ovládání vozidla a tím i pro bezpečnost na našich komunikacích. Ze své praxe však vím, že zejména u starších osob, podléhajících vzhledem ke svému věku lékařským prohlídkám podle § 87 odst. 3 zákona o silničním provozu, není zdravotní způsobilost zárukou také jejich praktické a odborné způsobilosti.

V této problematice již v minulosti na základě kasační stížnosti rozhodoval Nejvyšší správní soud, který ve svém rozsudku mimo jiné konstatoval, že: „*všechny zde uvedené skutkové podstaty přestupků jsou založeny na objektivní existenci nějakého jevu, bez ohledu na to, zda kontrolovaný může v okamžiku silniční kontroly konkrétní situaci prokázat, či nikoliv. Podstatné tedy je, zda k okamžiku prováděné silniční kontroly je řidič např. držitelem příslušné skupiny řidičského oprávnění, zda mu není k tomuto okamžiku zadržen řidičský průkaz či zda má platný posudek o zdravotní způsobilosti vydaný podle zákona o provozu na pozemních komunikacích a ve shodě s vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 277/2004 Sb., lhotejně, zdali jej má zrovna u sebe, či nikoliv. Pro úvahu o spáchání předmětného přestupku je tedy důležité, aby byl prokázán stav, zda objektivně, k okamžiku prováděné silniční kontroly, měl žalobce platný posudek o zdravotní způsobilosti (zdali již fakticky existoval), bez ohledu na to, předložil-li jej kontrolním orgánům v době silniční kontroly.*“³

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena e) bod 5 se vztahuje na řízení vozidla řidičem, který vlastní oprávnění k řízení motorových vozidel, které mu nebylo vydáno Českou republikou, a zároveň pozbyl právo k řízení motorového vozidla na území České republiky. Vznik tohoto ustanovení vyplynul ze skutečnosti, že s účinností z. č. 411/2005 Sb., jsou v evidenční kartě řidiče, registrovanými obcemi s rozšířenou působností, evidovány i přestupky a sankce řidičů, kterým bylo řidičské oprávnění vydáno jiným státem než Českou republikou. Dle mého názoru se tímto opatřením zrovnoprávnilo postavení tuzemských a cizozemských řidičů. Za tento přestupek se ve správním řízení uloží dle odst. 4 písm. a) pokuta od 25 000 Kč do 50 000 Kč a dle odst. 5 i zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let.

f) při řízení vozidla

- 1. v rozporu s § 7 odst. 1 písm. c) drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení,*
- 2. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 40 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km.h⁻¹ a více,*
- 3. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 30 km.h⁻¹ a více,*

³ Rozhodnutí NSS č. 1 As 33/2010 - 70

4. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km.h^{-1} nebo mimo obec o méně než 30 km.h^{-1} ,
5. v rozporu s § 4 písm. b) a c) nezastaví vozidlo na signál, který jí přikazuje zastavit vozidlo nebo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměrňování provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou,
6. v rozporu s § 5 odst. 2 písm. f) neumožní chodci na přechodu pro chodce nerušené a bezpečné přejetí vozovky nebo nezastaví vozidlo před přechodem pro chodce v případech, kdy je povinna tak učinit, nebo ohrozí chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou odbočuje, nebo v rozporu s § 5 odst. 2 písm. g) ohrozí chodce při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání,
7. předjíždí vozidlo v případech, kdy je to obecnou, místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno,
8. nedá přednost v jízdě v případech, ve kterých je povinna dát přednost v jízdě,
9. v rozporu s § 29 odst. 1 vjíždí na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno,
10. v provozu na dálnici nebo na silnici pro motorová vozidla se otáčí, jede v protisměru nebo couvá v místě, kde to není dovoleno podle § 36 odst. 1 písm. b), nebo
11. neoprávněně stojí s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením nebo v rozporu s § 67 odst. 4 neoprávněně použije parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením při stání nebo při jízdě,

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 1 - 11 se zabývá dalšími porušeními zákona o provozu na pozemních komunikacích.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 1 se zabývá držením telefonního přístroje, nebo jiného hovorového nebo záznamového zařízení. Přestupkem je již samotné držení přístroje nebo zařízení, kdy není podstatné, zda je v činnosti a funkční. V praxi je však velmi obtížné, a v mnoha případech nemožné, zadokumentovat toto přestupkové jednání řidiče, prokazatelným a nezpochybnitelným způsobem.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) body 2 až 4 postihují nedodržení ustanovení jednotlivých odstavců § 18 zákona o silničním provozu, který hovoří o rychlosti jízdy v obci i mimo obec. Oproti předcházejícím právním úpravám zde došlo k taxativnímu vymezení přestupkového jednání, kdy v minulosti, až do počátku účinnosti zákona o silničním provozu, byl tento přestupek zahrnut se všemi ostatními do jednotné kategorie přestupků v silničním provozu. V současné právní úpravě však došlo ke změně, kdy v bodech 2, 3 a 4 písm. f) odst. 1 ust. § 125c, je jako speciální přestupek uvedeno jednání, překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci v limitech o 40 km.h^{-1} , o 20 km.h^{-1} a o méně než 20 km.h^{-1} a v limitech

o 50 km.h⁻¹ a více, o 30 km.h⁻¹ a více a o méně než 30 km.h⁻¹ mimo obec. Zákodárce se touto úpravou snaží rozlišit nebezpečnost jízdy vyšší než dovolenou rychlostí a jednotlivá jednání naplňující skutkovou podstatu těchto přestupků je možno, díky svému přesnému členění, s ohledem na zvyšující se míru společenské nebezpečnosti postihovat přísněji, neboť přestupek překročení nejvyšší dovolené rychlosti je nejčastěji řešeným přestupkem v silničním provozu a je přitom značný rozdíl, dojde-li k překročení nejvyšší dovolené rychlosti jen o několik málo kilometrů nebo až o několik desítek kilometrů. Zejména následky v případě dopravní nehody jsou nesrovnatelné. Podle stávající právní úpravy je každé překročení nejvyšší dovolené rychlosti hodnoceno jako speciální přestupek, má tedy své zvláštní ustanovení a není zahrnuto do ostatních přestupků.

Nejzávažnější z těchto přestupků, který je uveden v ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 2 nelze v souladu s ust. odst. 7 projednat v blokovém řízení, je zde povinnost dle odst. 5 uložit i zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku a dle odst. 4 písm. d) peněžitou pokutu od 5 000 Kč do 10 000 Kč.

Za přestupek uvedený v ust. § 125c odst. 1 písmena f) bod 3 je možné dle ust. odst. 6 písm.c) uložit pokutu v blokovém řízení v částce do 2 500 Kč, avšak pouze v případě, kdy došlo ke spáchání přestupku poprvé v průběhu dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V případě druhého a dalšího jednání spadajícího pod totéž ustanovení v průběhu uplynulých dvanácti měsíců, je již povinnost mimo pokuty uložit i zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců a nelze tedy projednat v blokovém řízení. Pokuta se ukládá od 2 500 Kč do 5 000 Kč.

Za přestupek uvedený v ust. § 125c odst. 1 písmena f) bod 4 se uloží pokuta od 1 500 Kč od 2 500 Kč a v případě blokového řízení se uloží za tento přestupek pokuta ve výši do 1 000 Kč.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 5 směřuje proti řidiči, který nezastaví vozidlo na světelný signál, který mu přikazuje zastavit vozidlo, nebo nezastaví vozidlo na signál „Stůj“ daný oprávněnou osobou. Světelné signály a jejich význam jsou dále upraveny v § 70 téhož zákona a v § 79 jsou uvedeny osoby oprávněné k zastavování vozidel a způsob zastavování. Ze své praxe vím, že typickým příkladem tohoto protiprávního jednání je jízda křižovatkou na červený signál „Stůj“, kdy se v drtivé většině případů jedná o velmi závažný přestupek, který může mít a v mnoha případech má za následek vznik dopravní nehody a ve svém důsledku i mnohdy s tragickými následky. Za tento přestupek je možné dle ust. odst. 6 písm.c) uložit pokutu v blokovém řízení v částce do 2 500 Kč, avšak s ohledem na

ust. odst. 5 pouze v případě, kdy došlo ke spáchání přestupku poprvé v průběhu dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V případě druhého a dalšího jednání spadajícího pod totéž ustanovení v průběhu uplynulých dvanácti měsíců, je již povinnost mimo pokuty uložit i zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců a nelze tedy projednat v blokovém řízení. Pokuta se ukládá podle ust. odst. 4 písm. e) v rozmezí od 2 500 Kč do 5 000 Kč.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 6 se zabývá ochranou chodců pohybujících se na vyznačeném přechodu pro chodce nebo přecházejících komunikaci, na kterou řidič odbočuje. Snahou zákonodárce je tímto ustanovením zvýšit bezpečnost v silničním provozu a chránit práva slabších, tedy v tomto případě zejména život a zdraví chodců, jako účastníků silničního provozu. Je zde jednoznačný posun k vynucení ohleduplnějšího vztahu motoristické a nemotoristické veřejnosti tak, jak je tomu v zemích Evropské unie. Nejedná se však o absolutní přednost chodců, jak bylo zejména v minulosti prezentováno některými veřejnými sdělovacími prostředky. Dle právních předpisů nemá chodec přednost před tramvají a před vozidly s právem přednosti v jízdě. I v běžných případech, kdy chodec právo přednosti má, musí však dbát určité opatrnosti a brát ohled zejména na své zdraví a život, zejména s přihlédnutím k fyzikálním zákonům, kdy není možné zastavit jedoucí vozidlo tak rychle, jak dokáže zastavit svůj pohyb chodec. Za tento přestupek lze uložit pokutu v blokovém řízení, a to ve výši 2 500 Kč, pouze v případě, že řidič nespáchal tentýž přestupek v průběhu dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V opačném případě se ve správním řízení udělí pokuta od 2 500 Kč do 5 000 Kč a zákaz činnosti v trvání od jednoho do šesti měsíců.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 7 se zabývá předjížděním. Kdy, kde a za jakých podmínek je předjíždění zakázáno stanovuje odst. 5 ust. § 17 „Předjíždění“. Nesprávné předjíždění patří mezi velmi nebezpečné jednání účastníků silničního provozu a ze statistického hlediska je jednou ze sledovaných kategorií příčin vzniku dopravních nehod. Je samozřejmé, že ne každé nedovolené předjíždění vede ke vzniku dopravní nehody, avšak zvyšuje se tímto jednáním nebezpečnost v silničním provozu, dochází k omezení i ohrožení ostatních účastníků a vzniku nebezpečných situací. Tyto situace nepřispívají k bezpečnosti silničního provozu, vznikají zpravidla nepředvídatelně na nejméně očekávaných místech. Je pochopitelné, že snahou zákonodárce je eliminovat v maximální možné míře toto chování řidičů a z tohoto důvodu byla dána policistům a obcím možnost, na základě místní znalosti, označit takto nebezpečná místa a v těchto místech zakázat předjíždění místní úpravou, zpravidla dopravním značením. K nedovolenému a nebezpečnému předjíždění dochází

v provozu na pozemních komunikacích téměř všude, ovšem k jeho odhalení dochází zřídka, zpravidla pouze zaznamenáním na záznamové zařízení Policie ČR, v horším případě až při dopravní nehodě. V tomto případě hraje velmi významnou roli preventivní činnost Policie ČR, neboť již pouhou přítomností v inkriminovaném místě dochází ke značnému poklesu výskytu těchto přestupků.

I v této otázce rozhodoval v minulosti na základě kasační stížnosti Nejvyšší správní soud, který konstatoval, že: *„Pokud tedy řidič předjíždí jiné vozidlo v rozporu se zákonem o silničním provozu, bude bez ohledu na to, zda zákaz předjíždění vyplývá přímo ze zákona (§ 17 odst. 5) nebo z dopravní značky, jeho jednání postižitelné podle § 22 odst. 1 písm. f) bodu 7 přestupkového zákona.“*⁴

V ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 8 se zákon zaměřil na přestupky související s nedáním přednosti v jízdě. Jedná se zejména o nedání přednosti při jízdě křižovatkou dle § 22 zákona o silničním provozu, včetně nedání přednosti při odbočování vlevo dle § 21 odst. 5 téhož zákona, a nedání přednosti při vjíždění na pozemní komunikaci podle § 23 tohoto zákona.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 9 zabývá vjížděním na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno. Nejčastějším případem porušování tohoto ustanovení je vědomé vjíždění na nechráněný železniční přejezd v době, kdy je ještě dávana výstraha červenými střídavě přerušovanými světly po přejezdu vlaku, nebo vjíždění na železniční přejezd v době kdy se již zvedají závory u chráněných železničních přejezdů, ale stále je ještě v činnosti světelná či zvuková výstraha.

Zejména u více Kolejových přejezdů je nebezpečnost tohoto jednání značně vysoká, a to jak v prvním, tak i v druhém případě. Může zde totiž dojít k přehlédnutí jedoucího vlaku po vzdálenější koleji nebo z opačného směru a v případě chráněného přejezdu k poškození drážního zařízení např. při opětovném spuštění závor. V tomto případě se však poškození drážního zařízení neposuzuje jako přestupek, ale jako trestný čin *„Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení z nedbalosti“* ve smyslu ust. § 277 trestního zákoníku.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 10 postihuje otáčení, couvání a jízdu v protisměru na dálnicích a silnicích pro motorová vozidla. Provoz na dálnici a silnici pro motorová vozidla jako takový je v zákoně o provozu na pozemních komunikacích, upraven v § 35 až 38 zákona o silničním provozu. Jednání uvedené v tomto ustanovení zákona o silničním provozu je zvláště nebezpečné zejména z toho důvodu, že dálnice a silnice

---

⁴ Rozhodnutí NSS č. 1 As 27/2009 - 81

pro motorová vozidla jsou tzv. rychlostními komunikacemi, jsou tedy určeny pro vozidla, jejichž maximální dovolená rychlost jízdy není nižší než 80 km.h⁻¹, v případě dálnice procházející obcí i pro rovoz motorových vozidel a jízdních souprav pro veřejnou hromadnou dopravu, jejichž nejvyšší povolená rychlost není nižší než 65 km.h⁻¹. Jiným vozidlům a zejména chodcům není dovoleno tyto komunikace využívat. Vozidla couvající, otáčející se nebo jedoucí v protisměru, případně výskyt chodce na těchto komunikacích značně snižují bezpečnost silničního provozu a to zejména pro jejich neočekávanost. V souvislosti s vysokými rychlostmi vozidel se značně snižuje reakční doba ostatních řidičů a zároveň dochází k podstatně závažnějším následkům a to jak na majetku, tak na životě a zdraví.

Ustanovení § 125c odst. 1 písmena f) bod 11 je věnován ochraně práv spojených s označením vozidla přepravující osobu těžce postiženou, nebo řízeného osobou sluchově postiženou, taktéž s označením vozidla lékaře ve službě konajícího návštěvní službu. Současná právní úprava nově zavádí pro osoby se zdravotním postižením uvedené v § 67 zákona o silničním provozu nové označení vozidel parkovacím průkazem nahrazujícím původní označení O1 a stanovuje podmínky, za nichž může být tento průkaz používán. Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením se vystavuje přímo na konkrétní jméno oprávněného držitele, odpovídá vzoru dle EU a tím je ve všech členských státech použitelný.

Tento přestupek postihuje zneužívání výhod určených pro občany tělesně postižené. Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením umožňuje jeho držiteli využívání některých výhod, týkajících se zejména zákazu stání, zákazu vjezdu a parkování. Je to například parkování na místě vyhrazeném pro takto označená vozidla. Parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením může být označeno pouze vozidlo, které řídí, nebo kterým je přepravována osoba, která je držitelem parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Zneužitím se proto rozumí nejen parkování na vyhrazeném místě vozidlem bez tohoto označení, ale též využívání výhod spojených s provozováním vozidla takto označeného, které v době čerpání těchto výhod z označení plynoucích, nepřepравuje držitele tohoto parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením.

Sankce za přestupky uvedené v ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) bodů 1 - 11 jsou po vzoru předcházející právní úpravy zachovány v nezměněné podobě.

g) v rozporu s § 43 poruší omezení jízdy některých vozidel

V určitém období kalendářního roku je některým vozidlům ve vymezených časech uložen zákaz jízdy po dálnicích případně silnicích I. třídy. Přesné doby a časy zákazů jízdy

s uvedením konkrétních typů vozidel jsou stanoveny právě v ust. § 43 zákona o silničním provozu. Omezení jízdy se vztahuje zejména na nákladní vozidla s maximální přípustnou hmotností nad 7 500 kg a dále na speciální automobily, zvláštní vozidla, potahová vozidla a ruční vozíky. Uvedené ustanovení slouží ke zvýšení plynulosti silničního provozu zejména v letním období a ve dnech pracovního klidu.

h) způsobí dopravní nehodu, při které je jinému ublíženo na zdraví,

i) při dopravní nehodě

- 1. v rozporu s § 47 odst. 2 písm. a) neprodleně nezastaví vozidlo,*
- 2. v rozporu s § 47 odst. 3 písm. b) neohlásí dopravní nehodu policistovi,*
- 3. v rozporu s § 47 odst. 3 písm. f) neprokáže totožnost ostatním účastníkům nehody včetně sdělení údajů o vozidle, které mělo účast na dopravní nehodě, nebo*
- 4. v rozporu s § 47 odst. 4 písm. c) nedovoleně opustí místo dopravní nehody nebo se neprodleně nevrátí na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci nebo po ohlášení dopravní nehody,*

Ustanovení § 125c odst. 1 písm. h), i) bodu 1 - 4 je věnováno dopravním nehodám. Co je dopravní nehoda definuje zákon o silničním provozu v ust. § 47 odst. 1: *„Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k smrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.“* Jednání s následkem vzniku dopravní nehody mělo i dříve v přestupkovém zákoně své vlastní ustanovení, výraznou úpravou zákonem č. 411/2005 Sb., ze dne 21.9.2005, bylo rozloženo do samostatných bodů.

V ustanovení § 125c odst. 1 písm. h) je uvedena taková dopravní nehoda, při níž dojde k ublížení na zdraví jiné osobě. Podle dřívější právní úpravy nebylo zranění účastníků takto obsaženo v ustanovení přestupku s důsledkem dopravní nehody ale v praxi byl viník dopravní nehody postihován nejen za přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle znění příslušného ustanovení o dopravní nehodě, ale souběžně i za přestupek proti občanskému soužití podle ust. § 49 přestupkového zákona. Současnou právní úpravou byl termín *„zranění“* nahrazen termínem *„ublížení na zdraví“*. Tato zdánlivě bagatelní změna má ve svém důsledku velmi podstatnou změnu úhlu pohledu na posuzování rozsahu zranění utrpěného v souvislosti s dopravní nehodou, kdy ne každé zranění při dopravní nehodě zakládá skutkovou podstatu tohoto přestupku. Rozhodujícím kritériem je zjištění zda utrpěné zranění dosahuje či nedosahuje ze soudně-lékařského hlediska intenzity ublížení na zdraví. K posouzení této složité otázky je v drtivé většině případů nutná konzultace se soudními

znalci z oboru zdravotnictví, kteří o zjištěných skutečnostech vypracují Odborné vyjádření případně Znalecký posudek, k němuž se přihlíží v dalším rozhodování ve věci. Jedná se převážně o zranění lehčího charakteru bez výrazného omezení v obvyklém způsobu života. Dopravní nehody při níž dojde jinému k těžkému oblížení na zdraví nebo k usmrcení osoby jsou vždy šetřeny v souvislosti s podezřením ze spáchání trestného činu. Dopravní nehody spadající pod toto ustanovení nelze řešit na místě v blokovém řízení.

V ustanovení § 125c odst. 1 písm. i) bod 1 - 3 je uvedeno další jednání v souvislosti s dopravní nehodou. Zdánlivě se jedná o méně závažná jednání, než jednání dle předchozího ustanovení, avšak při hlubším zamyšlení již samotný fakt, že jde o jednání v souvislosti s dopravní nehodou tento dojem do značné míry vyvrací. Tato ustanovení se vztahují na účastníky dopravních nehod, při kterých nedošlo k usmrcení nebo zranění osoby, nebo ke vzniku hmotné škody zřejmě převyšující částku 100 000 Kč na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí a nevznikla-li povinnost oznámit dopravní nehodu policistovi.

Ustanovení § 125c odst. 1 písm. i) bod 4 směřuje proti účastníkům dopravních nehod, při kterých dojde k závažnějšímu následku, tedy ke zranění nebo usmrcení osoby, nebo ke vzniku hmotné škody zřejmě převyšující částku 100 000 Kč na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí anebo vznikla-li povinnost oznámit dopravní nehodu policistovi neboť došlo ke vzniku hmotné škody na majetku třetí osoby, s výjimkou škody na vozidle, jehož řidič má účast na dopravní nehodě nebo vzniku škody na věci přepravované v tomto vozidle, nebo došlo k poškození nebo zničení součásti nebo příslušenství pozemní komunikace, nebo sami účastníci dopravní nehody nemohou bez vynaložení nepřiměřeného úsilí zabezpečit obnovení plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Podle ust. § 47 odst. 3 písm. g) zákona o provozu na pozemních komunikacích, mají účastníci dopravní nehody možnost, vyřešit společně dopravní nehodu bez asistence Policie ČR sepsáním záznamu o nehodě, který podepsaný neprodleně předají pojistiteli. Tento postup je možný pouze za splnění stanovených podmínek, že:

- a) nedošlo ke zranění či usmrcení osob
- b) škoda je nižší než 100 000 Kč na jednotlivých vozidlech včetně přepravovaných věcí, a nevznikla škoda na majetku třetí osoby s výjimkou škody na vozidle, jehož řidič je účastníkem dopravní nehody.
- c) nedošlo k poškození či zničení součásti nebo příslušenství pozemní komunikace (např. svodidlo, sloup veřejného osvětlení, zábradlí, apod.)

d) účastníci nedokáží samostatně obnovit plynulost silničního provozu bez vynaložení nepřiměřeného úsilí (např. nepojízdná vozidla po dopravní nehodě blokují provoz v křižovatce, blokují provoz tramvají, došlo k úniku provozních kapalin, apod.).

Dopravní nehoda při splnění těchto podmínek může tedy pro pachatele přestupku skončit bez sankčního postihu.

V praxi tento postup, který je účastníky dopravních nehod stále více využíván, přináší i negativní situace a to zejména v případě je-li následně škoda vyčíslena v částce přesahující 100 000 Kč, odmítají pojišťovny takto vyčíslenou částku hradit bez dodatečného nahlášení dopravní nehody Policii ČR. K těmto situacím nezděrná dochází i s několikatydením zpožděním, kdy jen ztěžím mohou orgány Policie ČR zpětně zajistit takové důkazy, které by vedly k řádnému a spolehlivému zjištění skutku. Obdobná situace může nastat i v případě, že některý z účastníků zamlčí ať už z jakéhokoliv důvodu zranění, a toto zranění uplatní po vyšetření ve zdravotnickém zařízení dodatečně na pojišťovně. I v tomto případě jsou účastníci odkazováni na Policii ČR kam přicházejí tyto skutečnosti dodatečně hlásit.

j) v rozporu s § 3 odst. 4 použije antiradar,

Toto ustanovení postihuje řidiče, který při provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla použije antiradar, jedná se o novinku v současné právní úpravě. V ust. § 3 odst. 4 zákona o silničním provozu, je uvedeno: „*Nikdo nesmí používat technické prostředky a zařízení, které znemožňují nebo ovlivňují funkci technických prostředků používaných při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích (dále jen "antiradar").* V souvislosti s postihováním tohoto přestupkového jednání je třeba říci, že nepostačuje samotná instalace zařízení na vozidlo a jeho následné zjištění, avšak řidiči musí být prokázáno, že o uvedeném zařízení na vozidle věděl a že zařízení znemožnilo nebo ovlivnilo funkci technických prostředků používaných při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích.

k) jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona.

V souladu s ustanovením § 125c odst. 1 písm. k) je tedy postižen každý účastník provozu na pozemní komunikaci, včetně vozků, cyklistů, chodců atd., který poruší některé

z mnoha ustanovení výše uvedeného zákona a přitom nemůže být jeho jednání posuzováno dle předešlých písmen téhož odstavce. Jedná se v převážné většině o drobné přestupky, které přímo neohrožují život, zdraví či majetek účastníků provozu na pozemní komunikaci, přesto však zvyšují nebezpečnost silničního provozu, například pro svou neočekávanost, zhoršení výhledových poměrů apod. Tyto přestupky je možné řešit v blokovém řízení, za jejich spáchání je možné uložit pokutu do výše 2 000 Kč.

(2) Fyzická osoba se dopustí jako provozovatel vozidla přestupku tím, že v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d) přikáže nebo svěří samostatné řízení vozidla osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti.

(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku jako učitel autoškoly tím, že v provozu na pozemních komunikacích

a) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. a) požije alkoholický nápoj nebo užije návykovou látku během provádění výcviku ve výcvikovém vozidle,

b) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. b) provádí výcvik ve výcvikovém vozidle bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem,

c) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. c) provádí výcvik ve výcvikovém vozidle, jestliže je jeho schopnost k vykonání učitele autoškoly snížena v důsledku jeho zdravotního stavu,

d) se přes výzvu dle § 8a odst. 2 písm. a) a b) odmítne podrobit vyšetření, zda při provádění výcviku nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.

Ustanovení § 125c odst. 2 umožňuje alespoň teoreticky ztotožnit osobu řidiče. Provozovatel vozidla však může s odkazem na ust. § 60 přestupkového zákona odeprít podání vysvětlení, ve kterém by uvedl údaje ke totožnosti řidiče, pokud by tím vystavil postihu za přestupek nebo trestný čin osobu jemu blízkou, které jsou uvedeny v ust. § 68 odst. 4 téhož zákona. Tím se v praxi u fyzických osob značně zužuje použitelnost citovaného odstavce 2, neboť odkaz na osobu blízkou je provozovateli vozidel ve značné míře využíván a jeho zneužití nelze v naprosté většině případů prokázat.

V ustanovení § 125c odst. 3 je uveden speciální subjekt skutkové podstaty učitel autoškoly. Toto ustanovení zákona, rozšiřuje povinnosti účastníků v provozu na pozemní komunikaci, práce na tento speciální subjekt. Vzhledem k tomu že učitel autoškoly má k dispozici při výcviku ve výcvikovém vozidle i ovládací prvky vozidla a zpravidla na začátku řidičského výcviku je zásah do řízení a ovládání vozidla učitelem autoškoly nutný, podílí se učitel autoškoly na řízení vozidla, z čehož vyplývá, že musí splňovat stejné podmínky jako řidič vozidla, a to nejen po stránce odborné, ale také po způsobilostní stránce.

Za přestupky podle všech písmen tohoto odstavce je zákonem stanovena shodná sankce jako v případě řidiče, tedy uloží se ve správním řízení pokuta od 10 000 Kč do 20 000 Kč a zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku. Vzhledem k tomu, že učitel autoškoly je uveden jako speciální subjekt, který nejen že řídí vozidlo, ale provádí zároveň činnost výcviku v autoškolě za něž je odpovědný, může být zákazem činnosti v tomto případě nejen zákaz spočívající v řízení motorových vozidel, ale i zákaz spočívající ve výkonu činnosti učitele autoškoly.

4.1 Vybrané trestné činy související s řízením motorových vozidel a porovnání jejich duplicitních skutkových podstat podle zákona o přestupcích

V souvislosti s přijetím zákona č. 411/2005 Sb., došlo k novelizaci zákona o silničním provozu, přestupkového zákona a také trestního zákoníku. Došlo k legislativnímu zakotvení obdobných skutkových podstat některých přestupků a trestných činů. Při výkladu a aplikaci jednotlivých předpisů je třeba vycházet z obecných principů právních předpisů a z obecné právní teorie. Při posouzení tohoto stavu z praktického hlediska nejsou s odstupem času zaznamenány výrazné problémy při aplikaci. S řešením problému jsou obeznámeni jak orgány činné v trestním řízení, tak i správní orgány, které se zabývají touto přestupkovou problematikou. Jak již bylo uvedeno, posouzení, zda se jedná o trestný čin nebo o přestupek, je zcela v kompetenci orgánů činných v trestním řízení. V této souvislosti mohou opět z praktického hlediska konstatovat, že spolupráce zejména se státním zastupitelstvím a soudy je na dobré úrovni a řešení poměrně komplikovaných konkrétních jednání pachatelů je posuzováno tak, jak je očekáváno ve veřejném zájmu.

4.1.1 Ohrožení pod vlivem návykové látky

Významným příkladem obdobné skutkové podstaty je trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle ust. § 274 trestního zákoníku, podle něhož se trestného činu dopustí ten: „*kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.*“ Důvodem k uložení trestu odnětí svobody může být také skutečnost, že pachatel byl za obdobný čin spáchaný pod vlivem návykové látky v posledních dvou letech postižen, nebo způsobí-li takovým činem havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublíží na zdraví nebo způsobí větší škodu na cizím majetku nebo jiný

závažný následek. Při ukládání trestu se bere v úvahu, je-li spáchán takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvláště nebezpečný, zejména řídí-li např. hromadný dopravní prostředek. Zákon o silničním provozu v ust. § 1 písm.c) upravuje, že: *„fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky.“* Za tento přestupek lze uložit podle ust. § 125c odst. 4 písm. a) citovaného zákona pokutu od 25 000 Kč do 50 000 Kč a podle odst. 5, téhož zákona, je povinnost uložit současně i zákaz činnosti v délce od jednoho roku do dvou let.

K naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu a také přestupku, stačí nedbalostní jednání. V praxi je rozhodné, zda se delikvent nachází již ve stavu vylučujícím způsobilost či nikoliv. Pro objektivní posouzení tohoto stavu je nutné individuálně zkoumat vnější projevy ovlivnění chování a vnímání v úzkém kontextu spolehlivě zjištěného množství alkoholu či jiných omamných a psychotropních látek v krvi delikventa. Na základě vyhodnocení těchto skutečností orgány činné v trestním řízení konstatují, že jde o trestný čin a zahájí úkony trestního řízení a věc je dále projednávána v trestním řízení, anebo dojdou-li k závěru, že se nejedná o trestný čin, ale okolnosti nasvědčují tomu, že se jedná o přestupek, věc postoupí k projednání ve správním řízení příslušnému správnímu orgánu. Příkladem může být jednání cyklisty v provozu na pozemní komunikaci, který řídil své nemotorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost. Věc byla nejprve posouzena Policií ČR jako trestný čin, avšak dozorující státní zástupce rozhodl o postoupení věci do správního řízení, neboť dospěl k závěru, že se s ohledem na všechny okolnosti případu se nejedná o trestný čin, ale o přestupek.

5 Projednání přestupků ve správním řízení

Řízení o přestupcích je zvláštním druhem správního řízení. Jedná se o souhrn právních norem, které vymezují právní postavení subjektů tohoto řízení, jejich práva a povinnosti a jejich prostřednictvím se řídí proces projednávání a vyřizování přestupků. Smyslem jednotlivých ustanovení tohoto procesu je, aby bylo bez zbytečných průtahů, účelně, ale objektivně zjištěno, jednak zda došlo ke spáchání přestupku, kdo jej spáchal a za jakých okolností a jakou sankci je třeba uložit pachateli přestupku.

Přestupkové procesní právo je upraveno jak v Hlavě III přestupkového zákona, v ust. § 51 až § 88, tak v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Vztah správního řádu a přestupkového zákona, je postaven na principech subsidiarity a speciality a vzhledem k tomu, že přestupkový zákon je právním předpisem speciálním, má proto podle zásady *lex specialis derogat legi generali* přednost před správním řádem, který je právním předpisem obecným.

V přestupkovém zákoně jsou některé z procesních otázek upraveny jinak než ve správním řádu. Rozdílně jsou vymezeni účastníci v ust. § 72 přestupkového zákona a v ust. § 27 správního řádu. Důvod je v tom, že přestupkový zákon upravuje některé konkrétní otázky přestupkového řízení, jako např. příkazní řízení a blokové řízení, které naopak správní řád pro jejich specifickou neupravuje. Naproti tomu jsou však některé obecné otázky jako např. doručování, dokazování nebo předvolání upraveny správním řádem. Současně je potřeba uvést, že správní řád má vůči přestupkovému zákonu i podpůrnou funkci. Jako jeden z příkladů mohu uvést případ podání vysvětlení podle ust. § 60 přestupkového zákona, při kterém je potřeba přihlídnout i k ust. § 137 odst. 3, správního řádu, podle něhož se o podání vysvětlení pořizuje záznam s jasně definovanými náležitostmi. Současně však i ust. § 137 odst. 4, správního řádu, ve kterém je uvedeno, že záznam o podání vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek. U přestupkového řízení, a to i u přestupkového řízení vedeného podle zvláštních zákonů, platí všechny základní zásady správního řízení. Tyto základní zásady správního řízení jsou uvedeny v ust. § 2 – 8 správního řádu. Zásadní otázku, kterou si musí správní orgán položit je, podle kterého konkrétního právního předpisu a následně podle kterého jeho ustanovení se v řízení o přestupku postupuje při řešení konkrétní procesní otázky. Z pohledu úplnosti je třeba uvést, že některé procesní úkony v řízení o přestupcích upravují zvláštní zákony, které jsou ve vztahu k přestupkovému zákonu zákonem speciálním, např. zákon o správě daní a poplatků.

V praxi se setkáváme i s problémy týkajícími se interpretace některých institutů přestupkového řízení obsažených v přestupkovém zákoně, v kontextu správního řádu. Domnívám se, že jedním z hlavních důvodů těchto nesrovnalostí může být i to, že zákony byly vydány se značným časovým odstupem a nenavazují vzájemně na sebe. Přestupkový zákon je účinný od roku 1990 s tím, že původně byl určen pro národní výbory, v průběhu účinnosti byl několikrát novelizován a přestupky se podle něho projednávají do současné doby. Správní řád je oproti přestupkovému zákonu účinný od 1. 1. 2006.

Vlastní řízení o přestupcích je povinný a oprávněný vést příslušný správní orgán, který stanoví zákon. Příslušnost správního orgánu se vztahuje jak na příslušnost místní, tak na příslušnost věcnou a současně i na příslušnost funkční, což znamená, že příslušný správní orgán se nemůže své příslušnosti zbavit, přenést ji na jiný orgán ani na sebe vztáhnout projednání přestupku, který náleží do působnosti jiného orgánu, pokud to zákon výslovně nedovoluje.

Věcnou příslušností se rozumí určení druhu správního orgánu, který je příslušný k projednání přestupku v prvním stupni. Současně z ní lze dovodit na základě tzv. instanční příslušnosti i to, který správní orgán bude případně příslušný jako odvolací. Věcná příslušnost v přestupkovém řízení je stanovena v § 52 přestupkového zákona. Zpravidla je k projednání přestupku příslušný ten správní orgán, v jehož oboru působnosti byl přestupek spáchán. Takový správní orgán je povinen provést řízení o přestupku a nesmí věc postoupit k projednání a rozhodnutí správnímu orgánu jiné kategorie ani orgánu vyššího stupně. Věcnou příslušností je vázán nejen správní orgán, ale i účastník řízení. Stane-li se, že správnímu orgánu dojde podání, o kterém není věcně, místně nebo funkčně příslušný rozhodnout, má za povinnost věc bez zbytečného odkladu postoupit příslušnému orgánu, o čemž vždy vyrozumí podatele. V případě sporu správních orgánů o věcnou příslušnost, a to jak v případě, že se za věcně příslušný orgán považuje více správních orgánů, tak i v případě že se za věcně příslušný orgán nepovažuje žádný správní orgán, řeší toto jim nejbližše společně nadřízený správní orgán podle ustanovení § 133 správního řádu. Pokud společně nadřízený správní orgán neexistuje, rozhodne o sporu o příslušnost ústřední správní úřad sporným orgánům nadřízený. Spor o věcnou příslušnost však může přerůst až v kompetenční spor, který se projednává podle zvláštního zákona před Nejvyšším správním soudem.

Místní příslušnost určuje, který z věcně příslušných orgánů je v řízení příslušný s ohledem na obvod jeho územní působnosti. Místní příslušnost se tedy řídí místem spáchání přestupku. K projednání přestupku je tak podle ust. § 55 přestupkového zákona příslušný

orgán, v jehož územním obvodu byl přestupek spáchán. Je-li místně příslušných více správních orgánů a nedohodnou-li se jinak, koná řízení o přestupku ten správní orgán, který jako první zahájil řízení. Jestliže se místní orgány nedohodnou nebo nelze místní příslušnost určit, rozhodne o ní formou usnesení nejbližše společně nadřízený správní orgán. Pokud takový orgán není, rozhodne o místní příslušnosti usnesením ústřední správní úřad, do jehož působnosti věc náleží. V případě, že přestupek byl spáchán v cizině státním občanem České republiky nebo cizincem s trvalým pobytem na území České republiky je místně příslušný ten správní orgán, v jehož obvodu má pachatel trvalé bydliště. Podle tohoto ustanovení se určí místní příslušnost i v případě, že nelze zjistit, kde byl přestupek spáchán. Ustanovení o místní příslušnosti je pro správní orgán i účastníka řízení závazné. Přestupkový zákon však umožňuje, aby místně příslušný správní orgán požádal v zájmu hospodárnosti a urychlení projednávání jiný správní orgán téhož stupně o provedení řízení místo něho. Jedná se zpravidla o postoupení věci správnímu orgánu, v jehož obvodu má podezřelý trvalý pobyt nebo pracoviště. Postoupit lze věc nejen před zahájením řízení, ale také kdykoli v jeho průběhu. V ust. § 8a přestupkového zákona je postoupení věci koncipováno odlišně než ve správním řádu, a z tohoto důvodu není jeho použití vázáno na souhlas účastníka řízení ani na souhlas správního orgánu, kterému má být věc postoupena. Možnost postoupení přestupku musí být vždy správně chápána a ustanovení nutno vhodně použít. Nesmí se stát záminkou k tomu, aby se příslušný správní orgán takto zbavoval nepříjemných případů. Zároveň však nemůže dožádaný orgán odmítat převzetí řízení a případně prodlužovat projednání, je-li účelnost postoupení zřejmá. Možná je i speciální úprava v některých zvláštních zákonech jako například v celním zákoně, kde rozhodným pro určení místní příslušnosti je místo zjištění přestupku, nikoliv místo jeho spáchání.

V okamžiku, kdy je určena věcná i místní příslušnost, je nutno zjistit, který z orgánů vnitřní organizační struktury správního orgánu je příslušný vést řízení o přestupku. Funkční příslušnosti tak přichází v úvahu jen u těch správních orgánů, které mají zákonem předepsanou vnitřní strukturu a také dělbu působností či činností. To je ve veřejné správě typické pro orgány obcí a krajů. V ust. § 53 odst. 3 přestupkového zákona je stanovena možnost obcí, zřídit si jako svůj zvláštní orgán komise k projednávání přestupků. Tyto komise mohou jednat a rozhodovat ve tříčlenném složení, vždy však za předsednictví osoby s právníckým vzděláním nebo se zvláštní odbornou způsobilostí pro projednávání přestupků. O vyslovení viny a uložení sankce komise hlasují a usnášejí se většinou hlasů. Komisi zřizuje a její členy jmenuje a odvolává starosta, který také vymezuje působnost komise.

Podle ustanovení § 52 přestupkového zákona jsou k projednávání přestupků věcně příslušné:

a) obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí,

Obce vykonávají v rámci tzv. přenesené působnosti státní správu v rozsahu a za podmínek, které stanoví zvláštní zákony. Přestupky spadající do příslušnosti obcí mohou dále projednávat také zvláštní orgány obcí, jako další z funkčně příslušných orgánů na úrovni obcí. O těchto zvláštních orgánech se hovoří v ust. § 53 odst. 3 přestupkového zákona. Obce si tak mohou jako svůj zvláštní orgán zřizovat komise k projednávání přestupků nebo může být přestupková agenda zajištěna jinak, například pomocí komise rady obce. Ve větším rozsahu je příslušnost vymezena obecnímu úřadu obcí s rozšířenou působností, které jsou uvedeny v příloze č. 2 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Tyto u přestupkové agendy vykonávají státní správu podle ust. § 53 odst. 1 přestupkového zákona ale především podle § 53 odst. 2 téhož zákona projednávají přestupky ve věcech, které spravuje a navíc k tomu i přestupky, jejichž skutkové podstaty obsahují zvláštní zákony a k jejich projednání současně nejsou příslušné orgány, které jinak danou oblast spravují, např. přestupky na úseku geologie podle ust. § 38 přestupkového zákona.

Speciální úpravu, od které se však lze statutem města odchýlit, lze nalézt také v případě statutárních měst. Tam přenesenou působnost, která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům nebo obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, vykonávají orgány statutárních měst. Naopak tam, kde jsou k projednávání příslušné orgány obce s běžnými obecními úřady, projednávají přestupky orgány městských obvodů a městských částí. Zvlášť je pak vymezena pro projednávání přestupků působnost městských částí v hlavním městě Praze. Věcnou působnost vykonávají v hl. městě Praze městské části, které projednávají přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které jsou jim svěřeny. Úřady městských částí vymezených „Statutem hl. města Prahy“ pak projednávají přestupky ve věcech, které spravují, pokud nejsou k jejich projednání příslušné jiné orgány. Odvolacím orgánem je Magistrát hl. města Prahy.

b) jiné správní orgány, stanoví-li tak zvláštní zákon.

V neposlední řadě jsou k projednávání přestupků věcně příslušné jiné správní orgány podle zvláštního zákona. V současné době jsou jimi například celní úřady, finanční úřady, katastrální úřady, úřady práce a další.

5.1 Základní zásady správního řízení

Obecné principy řízení o přestupcích upravuje správní řád a z toho důvodu se při něm uplatňují následující zásady v tomto zákoně uvedené:

- **Zásada oficiality a legality** – správní orgán jedná z úřední povinnosti, k níž je zmocněn zákonem, a jedná v souladu se zákonem. Porušení zákona by mělo za následek přezkoumání nezákonného rozhodnutí.
- **Zásada materiální pravdy** – správní orgán by měl vždy vyvinout maximální snahu zjistit správně a úplně skutkový stav, neměl by se pouze spokojit s tvrzením účastníka.
- **Zásada neveřejnosti** – ústní jednání není přístupné veřejnosti, pokud správní orgán nerozhodne o jeho zpřístupnění, protože účastník řízení může o veřejnost ústního jednání požádat.
- **Zásada písemnosti** – veškeré podklady, na jejichž základě se bude rozhodovat, musí být obsaženy ve spisovém materiálu v písemné podobě.
- **Zásada ústnosti** – správní orgán před vydáním rozhodnutí přečte důkazy účastníku řízení.
- **Zásada přímosti** – správní orgán rozhodne na základě bezprostředních důkazů. Neměl by rozhodovat a hodnotit důkazy podle toho, jak je hodnotil jiný správní orgán.
- **Zásada rovnosti stran** – pro všechny účastníky platí stejná procesní práva.
- **Zásada projednací** – povinnost správního orgánu shromažďovat podklady pro rozhodnutí.
- **Zásada audiatur et altera pars** (budiž slyšena i druhá strana) – o účastníkovi by nemělo být rozhodnuto bez toho, že by se mohl k věci vyjádřit, seznámit se s podklady pro rozhodnutí a navrhnout důkazy svědčící o jeho nevině.
- **Zásada vyhledávací** – správní orgán sám aktivně vyhledává důkazy potřebné k rozhodnutí.
- **Zásada právní pomoci** – správní orgán má za povinnost poučit účastníka o procesních právech, aby neutrpěl kvůli své případné neznalosti zákona újmu na svých právech.

5.2 Průběh správního řízení

K projednání přestupku je ve smyslu ust. § 55 přestupkového zákona místně příslušný správní orgán, v jehož územním obvodu byl přestupek spáchán. Ve věci může konat i věcně příslušný správní orgán, kterému může místně příslušný správní orgán věc postoupit

za účelem usnadnění projednání přestupku nebo z jiného důležitého důvodu, a to i bez souhlasu účastníků řízení, pokud se v jeho územním obvodu pachatel přestupku zdržuje nebo pracuje.

Poté, co je kompetentním orgánem přestupek oznámen, by se měl příslušný správní orgán prvořadě a bez zbytečných průtahů důkladně seznámit s postoupenou spisovou dokumentací, prostudovat ji a zjistit, zda je k projednání věci příslušný místně i věcně (v opačném případě je povinen postoupit spis jinému, příslušnému orgánu veřejné správy).

Dále by měl při správní orgán a vyhodnotit, jestli obsahuje náležité a potřebné důkazy, na jejichž základě bude schopen a oprávněn rozhodnout ve věci. V případě, že již v prvopočátku zjistí nějaké nesrovnalosti, chybějící důkazy nebo nedostatečné důkazy, jež by byly na překážku pro rozhodnutí ve věci, je jeho povinností provést v přípravném řízení potřebné úkony k jejich nápravě. Takovým úkonem může být např. vlastní šetření k prověření došlého oznámení tím, že vyzve osoby, jež by mohly být z hlediska dokazování přínosem, k podání vysvětlení k věci nebo požádá v rámci součinnosti příslušný orgán např. Policii České republiky o provedení potřebných úkonů k zajištění důkazů nebo šetření. Pokud příslušný správní orgán zjistí, že spisová dokumentace trpí důkazní nouzí a přitom není v jeho silách tuto překážku odstranit ani v součinnosti s jiným subjektem, odloží věc, aniž by zahájil řízení.

Jaký postup správní orgán zvolí, vyplývá z ust. § 66 přestupkového zákona. O odložení věci se nevydává rozhodnutí, důvod odložení se pouze vyznačí do spisu. Tento způsob vyřízení věci napomáhá odstraňovat nadbytečnou administrativu. Pokud by důvody, pro které správní orgán věc odložil, později pominuly, lze pokračovat v řízení o přestupku. Odložení věci je rovněž upraveno ust. § 43 správního řádu, avšak pro odložení věci ve věci přestupku se používá ust. § 66 přestupkového zákona, neboť jak již bylo řečeno výše, tento zákon je ve vztahu ke správnímu řádu zákonem speciálním.

5.2.1 Zahájení řízení

Řízení o dopravním přestupku bývá zpravidla správním orgánem zahajováno z moci úřední v souladu s ust. § 67 přestupkového zákona, nejedná-li se o přestupky, které se projednávají jen na návrh. Lhůta pro zahájení řízení byla v roce 1995 z původních 30 dní prodloužena až na 60 dní, a to z toho důvodu, aby měl správní orgán možnost připravit si dostatečné podklady pro zahájení řízení o přestupku. S 60ti denní lhůtou je přímo spojen i jeden důvod, kdy má správní orgán možnost věc odložit dle ust. § 66 odst. 3 písm. g)

přestupkového zákona, a to když v této lhůtě nezjistí skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

Pokud správní orgán disponuje potřebnými prostředky, které by opodstatňovaly zahájení řízení, a ze spisové dokumentace vyplývá doznání obviněného ke spáchání přestupku, zahájí řízení o přestupku. Zahájení může být formou vydání rozhodnutí v příkazním řízení, a to pokud jsou pro to splněny zákonné podmínky, nebo sdělením obvinění podezřelému a jeho předvoláním k ústnímu jednání o přestupku. Pokud se řízení o přestupku dotýká i poškozených osob, tyto rovněž vyrozumí o nařízeném ústním jednání, přičemž je zároveň upozorní, že se mohou se svým nárokem na náhradu způsobené škody připojit k předmětnému řízení. Správní orgán rovněž vyzve další osoby, které měly případně obdobnou účast na předmětné události, např. svědky této události nebo jiné další osoby, které by mohly nějakým způsobem případně přispět k projednání věci, např. tlumočníka, znalce atd.

Pokud by se řízení dotýkalo práv účastníka-mladistvého, vyrozumí správní orgán taktéž jeho zákonného zástupce a orgán, který zajišťuje sociálně-právní ochranu mladistvého.

Řízení z moci úřední je obecně ve smyslu ust. § 46 odst. 1 správního řádu zahájeno dnem, kdy správní orgán proti účastníkovi řízení⁵ učiní první procesní úkon, nejčastěji se jedná o sdělení obvinění, a to doručením oznámení nebo ústním prohlášením. Datum, kdy bylo podezřelému ze spáchání přestupku doručeno oznámení, je proto rozhodným momentem pro jeho zahájení. Ve vztahu k řízení ve věci dopravních přestupků se však především využívá speciální ustanovení, a to ust. § 73 odst. 1 přestupkového zákona, z něhož vyplývá, za jakých okolností se stává z podezřelého obviněný: „*Občan je obviněným z přestupku, jakmile správní orgán učinil vůči němu první procesní úkon*“. Dle komentáře k tomuto ustanovení se občan stává obviněným okamžikem zahájení řízení, pokud se řízení zahajuje z moci úřední, avšak u řízení zahajovaného na návrh, není okamžik zahájení řízení totožný s okamžikem, kdy se občan stává obviněným. Posledně uvedený typ řízení, upravený v ust. § 68 přestupkového zákona, který přichází v úvahu zejména u dopravních nehod, je zahájen samotným doručením kvalifikovaného návrhu správnímu orgánu, občan se pak stává obviněným provedením prvního úkonu správního orgánu vůči své osobě.

Doručení, resp. oznámení účastníkovi řízení, se provádí v souladu s ust. § 19 - 26 správního řádu, které upravují postup, za jakých podmínek je možné doručit písemnost nebo kdy je možné považovat písemnost za doručenou, popř. stanovují postup i za situace, kdy nastanou různé překážky v doručování. Různé odlišnosti v doručování jsou nejen podle druhu

---

⁵ kdo je účastníkem řízení o dopravních přestupcích vyplývá z ust. § 72 zákona o přestupcích

písemnosti, ale i podle toho, komu je písemnost určena – zda se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu. Dalším specifikem je okolnost, zda je písemnost doručována adresátovi v tuzemsku nebo v cizině.

V mnoha případech se pachatelé přestupků snaží vyhnout možnosti postihu za protiprávní jednání různými způsoby. Jedním z nich je i ten, že vyvíjejí snahu, aby správní orgán nebyl schopen zahájit řízení o přestupku, proto se snaží zvolit takový postup, aby jim správní orgán nebyl schopen doručit písemnost s oznámením o zahájení řízení po dobu, než uplyne *promlčecí lhůta*.⁶ Jedná se o dobu jednoho roku, která začíná plynout od doby spáchání přestupku. Tuto lhůtu nemůže správní orgán prodloužit. V případě, že byly orgány činnými v trestním řízení v téže věci zahájeny úkony trestního řízení, je běh promlčecí doby zastaven na dobu konání trestního řízení. Lidská vynalézavost i v tomto směru nezná mezí, a proto se v praxi dějí případy, kdy si dotyčný začne měnit adresy pobytu, buď klasickým způsobem, že se několikrát v průběhu roku přestěhuje, nebo ze sebe udělá „bezdomovce“ a přihlásí se na adresu obecního úřadu, kde si však písemnosti nepřebírá. Obdobný případ je i ten, že se podezřelý delší dobu nezdržuje v místě bydliště, např. vycestuje do zahraničí (nezřídka z důvodu fiktivního studia nebo změny zaměstnavatele apod.).

Takto komplikovaný způsob změny adresy bývá volen z důvodu, že správní orgány začaly ve větší míře využívat tzv. doručení fikcí ve smyslu ust. § 23 a § 24 správního řádu. Ode dne 1.7.2009 vstoupil v účinnost zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Jedním ze souvisejících zákonů je rovněž správní řád. Tento doznal významných změn. Nově je v něm mj. upraven např. i způsob doručování. Písemnost je podle novelizace doručována správním orgánem, který ji vyhotovil, a to prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Nemůže-li moci správní orgán doručit písemnost sám, má možnost, doručit ji v zákonem stanovených případech prostřednictvím obecního úřadu, jemu na roveň postaveného správního orgánu nebo prostřednictvím policejního orgánu příslušného podle místa doručení; je-li k řízení příslušný orgán obce, může písemnost doručit prostřednictvím obecní policie nebo oznámením o uložení písemnosti zveřejněným na úřední desce. Pokud není možné písemnost doručit prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, je ji možné doručit také prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.

---

⁶promlčecí lhůta – jejím uplynutím zaniká odpovědnost za přestupek, tzn. zánik práva státu na postih pachatele přestupku

5.2.2 Dokazování

Dokazování je základním a zásadním procesním úkonem v řízení, bez jehož provedení a následného vyhodnocení by nebyl správní orgán zjevně schopen přistoupit k vydání objektivního rozhodnutí. Dokazování probíhá z moci úřední a provádí jej pouze správní orgán, byť i na návrh účastníků řízení.

Dokazování je právem upravený postup správního orgánu, jehož účelem je umožnit poznání skutečností důležitých pro rozhodnutí, tedy vyhledat důkazy o těchto skutečnostech, tyto důkazy provést, získané poznatky procesně zajistit a zhodnotit. Správní orgán usiluje o zjištění skutkového stavu věci (ust. § 3 odst. 4 správního řádu), a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí. Platí zde zásada materiální pravdy. Jde o zjištění všech právně významných skutečností pro danou věc. Dokazování je vedle rozhodování nejvýznamnější procesní činností správního orgánu při projednávání přestupků. Význam dokazování spočívá v tom, že jedině dokazováním si správní orgán může obstarat skutkový podklad pro své rozhodnutí. Předmětem správního řízení při projednávání přestupků je skutek, který se stal v minulosti, a který správní orgán sám nepozoroval a neúčastnil se jej. Pokud by byla osoba rozhodující ve správním orgánu účastníkem skutku, zakládalo by to její vyloučení z řízení pro podjatost.

Správní orgán postupuje v těsné součinnosti s účastníky řízení, přičemž není vázán pouze jejich návrhy. Správní orgán se nezabývá skutečnostmi, které nemají přímý vztah k projednávané věci. To však neznamená, že může bez dalšího odmítnout tvrzení či nabízené důkazy. I když správní orgán není vázán návrhy účastníků, musí vždy zaujmout k navrhovanému důkazu nebo „předestírané“ skutečnosti závěr, proč nepovažuje tvrzení za podstatné, nebo proč navrhovaný důkaz neprovede. Správní orgán se musí zabývat všemi okolnostmi případu, bez ohledu na to, v čí prospěch nebo nepospěch svědčí.

Správní orgán si musí pro správné rozhodnutí odpovědět zejména na tyto otázky:

- Zda se stal skutek, v němž je spatřován přestupek.
- Jestli tento skutek spáchal obviněný z přestupku, případně z jakých pohnutek.
- Jaké jsou podstatné okolnosti mající vliv na posouzení nebezpečnosti činu.
- Zda byla spáchána přestupkem škoda, případně jaký má přestupek následek.

Výklad základních pojmů z hlediska dokazování velmi dobře popsala ve své publikaci JUDr. Helena Kučerová: „Dokazování prováděné v ústním jednání před správním orgánem je

vyvrcholením stádia zjišťování podkladů pro rozhodnutí o přestupku.⁷ Je zapotřebí rozlišovat základní pojmy:

- **Předmět důkazu** – skutečnost, která má být zjištěna
- **Důkazní prostředek** – prostředek používaný správním orgánem při dokazování k poznání skutečnosti, jež je předmětem důkazu. Jedním z důkazních prostředků, je např. zařízení, jehož prostřednictvím je možno zachytit obrazový záznam vozidla, které překročilo nejvýše dovolenou rychlost jízdy v úseku měřeném za použití silničního radarového rychloměru.
- **Důkaz** – v procesním smyslu se jím rozumí přímý poznatek získávaný správním orgánem v řízení o přestupku, poznatek o předmětu důkazu z důkazního prostředku při procesním dokazování. Výsledek získaný procesním dokazováním je důkazem i tehdy, pokud jeho hodnocení ukáže, že není závažným nebo není pravdivým. Důkazy je třeba hodnotit z hlediska závažnosti, zákonnosti a pravdivosti – zda skutečně existují a jakou mají právní sílu.

Získávání a zajištění důkazů provádí správní orgán za účelem, aby „*byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu se základními zásadami správního řízení*“.⁸ Důkazy jsou prováděny nejen v průběhu ústního jednání, ale i mimo něj, pakliže jsou dodrženy zákonné podmínky, a to zejména dle úvahy správního orgánu, ale i na návrh účastníka řízení, za situace, že tento návrh shledá správní orgán jako potřebný a přínosný z hlediska dokazování v řízení o přestupku.

Při provádění dokazování správní orgán zpravidla spolupracuje se znalci z různých vědních oborů (vypracování znaleckého posudku, odborná konzultace, výslech znalce apod.), pověřenými institucemi, orgány Policie ČR, městské nebo obecní policie atd. V průběhu dokazování jsou důkazy nejdříve vyhledávány, poté jsou prováděny, popř. ověřeny ještě dalšími důkazy. Správní orgán by měl, buď z vlastní iniciativy, nebo na popud účastníků řízení, provést důkazy, díky nimž bude schopen věc objasnit. Proto je pouze na jeho uvážení, aby se rozhodl, které důkazy a v jakém rozsahu bude provádět. Důkazy zajišťuje správní orgán pouze v souladu se zákonem.

---

⁷ KUČEROVÁ, Helena. Dopravní přestupky v praxi, 2. přepracované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2006, vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2006, s. 234, ISBN 80-7201-613-X

⁸ KUČEROVÁ, Helena. Dopravní přestupky v praxi, 2. přepracované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2006, vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2006, s. 234, ISBN 80-7201-613-X

Důkazy lze rozdělit z hlediska jejich výčtu např. takto:

- **Důkaz svědeckou výpovědí** – svědek (osoba, která svými smysly zaznamenala např. nehodový průběh) uvede skutečnosti, které sám viděl, slyšel apod., přičemž by jeho sdělení mělo objasnit, zda se skutek stal a jakým způsobem. Svědkem nemůže být orgán, který věc projednává, ani účastník řízení. Svědek musí být před výsledkem náležitě poučen, poté je povinen v souladu s poučením vypovídat, tzn., že je povinen např. vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Výčet okolností, za kterých může svědek odeprít výpověď nebo kdy vypovídat nesmí, vyplývá ze zákona (např. zákona o přestupcích apod.). Aby nebyla ohrožena zásada objektivní pravdy, není možné klást svědkovi otázky sugestivní⁹ a kapciózní¹⁰ V praxi, ať se jedná o podání vysvětlení nebo o protokol o výpovědi svědka, je nutné vždy nechat prostor k vyjádření osobě podávající vysvětlení nebo svědeckou výpověď a poté jí začít pokládat otázky. Otázky by měl zapisovatel klást jasně po stránce formální i obsahové. Pokládat otázky by měl takového typu, aby byly co nejbližší přizpůsobeny druhu deliktu, zapisovat by je měl jednotlivě. Častou chybou, kterou zpravidla dělají vyslychající bez dostatečné praxe je, že dotyčného se sice nechají k věci vyjádřit, ale otázky, které kladou, začlení do jednoho celistvého textu. Protokol pak působí, jakoby sám tázaný tímto způsobem vypovídal, což je nepravděpodobné a ve výsledném posuzování případu může nezávislá osoba (např. zástupce některé ze stran) namítat, že se jedná o nevěrohodnou výpověď, kterou si sepsal sám vyslychající. Vyslychaný by totiž, pokud by nebyl z příslušného oboru (policista, strážník, správní orgán apod.), sám od sebe zcela evidentně hovořil jiným stylem a ne věcně ke konkrétním otázkám. Obecně je při provádění výslechu vhodné vycházet z taktiky kriminalistů, kteří se při objasňování trestné činnosti snaží získat pro zdárné zakončení svého šetření odpovědi na tzv. sedm kriminalistických otázek – „*kdo, co, kdy, kde, jak, čím a proč*“. Tento výčet byl v průběhu osmdesátých až devadesátých let 20. století rozšířen o další otázku, a to „*v čí prospěch*“. Tato poslední otázka je však z hlediska šetření dopravních přestupků zbytečná, ale bez získání odpovědí na zmíněných sedm základních otázek by správní orgán mohl věc objektivně posoudit jen stěží. Například při šetření podezření pro spáchání přestupku tím, že měl řidič řídit vozidlo v době, kdy měl být ovlivněn alkoholem, potřebuje správní orgán zjistit, zda tento řidič

---

⁹Sugestivní otázky jsou podávány tak, že tázající vykonává určitý psychický vliv na tázaného a tím na zodpovězení otázky. Míra sugestivnosti může být různá, podle formy otázek.

¹⁰Kapciózní otázka má tázaného dovést nepozorovaně, zejména předstíráním nepravdivých skutečností, k výpovědi, kterou si přeje tázající.

v uvedenou dobu vozidlo skutečně řídil. Kde vozidlo řídil, zda byl nebo nebyl skutečně ovlivněn alkoholem, nakolik byl případně ovlivněn, a z jakého důvodu vozidlo řídil. Při šetření dopravních nehod potřebuje správní orgán zjistit obdobné odpovědi, avšak s rozdílem, že musí mj. zjistit, jakým způsobem a z jakého důvodu došlo ke střetu, s jakou překážkou. Dále je pak nutné odborné vyhodnocení dalších faktorů, např. zda k dopravní nehodě došlo vlivem technické vady, kterou mohl nebo nemohl řidič předpokládat. U zranění je potřeba zjistit charakter, rozsah a vliv tohoto zranění na případné omezení v obvyklém způsobu života. V otázce ovlivnění návykovou látkou nebo alkoholem je zapotřebí toxikologické zkoumání apod. Tyto odpovědi pak může získat buď konzultacemi se znalci z příslušných vědních oborů, anebo z níže uvedených znaleckých posudků.

- **Důkaz znaleckým posudkem** – provádí správní orgán v případě, kdy shledá (s ohledem na časovou a finanční náročnost), že pro posouzení věci je zapotřebí odborných znalostí a toliko nepostačí odborné vyjádření¹¹ o odborných skutečnostech nebo stavech. Znalce přibírá za účelem vypracování znaleckého posudku správní orgán usnesením, jež obsahuje zákonem stanovené náležitosti, jakými jsou např. otázky, na které má znalec odpovědět, poučení, lhůta k vypracování posudku apod. Znalce může správní orgán rovněž vyslechnout. Při objasňování dopravní nehody se znalci pokládají otázky typu: Jaký byl průběh nehodového děje z technického hlediska? Jaký byl pohyb a jednání účastníků v prostoru a čase? Znalec by měl určit rychlost jízdy motorových vozidel v době před dopravní nehodou a v případě, že by jejich rychlost byla zjištěna vyšší než 50 km/h rovněž posoudit, zda by za stejných podmínek ke střetu došlo při rychlosti jízdy do 50 km/h. Dále by měl znalec posoudit reálnost výpovědí účastníků dopravní nehody, zejména co se týče jejich popisu nehodového průběhu a místa střetu, jaká byla z technického hlediska příčina předmětné dopravní nehody a jaké byly možnosti jednotlivých účastníků v nehodové situaci, které by vedly k odvrácení střetu? Případné poznatky, nebo závěry znalce důležité pro posouzení věci. Při objasňování intenzity zranění se znalci pokládají otázky typu: Jaká zranění a v jakém rozsahu utrpěl poškozený při dopravní nehodě? Jaká je obvyklá doba léčení takového poranění? Zanechá zranění trvalé následky? Byl uvedeným zraněním omezen v obvyklém způsobu života? Jaký je charakter zranění ze soudně lékařského hlediska? Případné poznatky či závěry znalce

---

¹¹ Na rozdíl od znaleckého posudku jej může podat i odborník, aniž by musel být příslušným ministerstvem nebo soudem jmenován znalcem z daného oboru.

důležité pro posouzení věci. Účastníku řízení musí být dána možnost seznámit se znaleckým posudkem a vyjádřit se k němu. Správní orgán přihlíží ke znaleckému posudku stejnou měrou jako k ostatním důkazům, a proto jím nemusí být vázán, jestliže by byl v rozporu s jinými věrohodnými důkazy. Pokud dojde ve znaleckém posudku k nějakým pochybnostem měl by správní orgán znalce požádat o odstranění rozporů, popř. ustanovit jiného znalce nebo požádat příslušný ústav o přezkoumání posudku.

- **Důkaz listinou** – je jedním z nejčastějších důkazů ve správním řízení. Provádí se buď veřejnou (vydaná státními orgány) nebo soukromou listinou, mezi nimiž je rozdíl v jejich průkaznosti. Držitel listiny je povinen ji předložit správnímu orgánu na jeho žádost.
- **Důkaz ohledáním** – spočívá v prohlídce věci buď správním orgánem, pověřenými pracovníky nebo komisí. Jeho cílem je ověření výsledků již provedeného šetření, pro zajištění potřebných podkladů pro vydání rozhodnutí.
- **Důkaz ze záznamových zařízení** – bývá pořizován v souvislosti se spácháním závažných přestupků – jízdy na signál s červeným světlem „Stůj!“ nebo při překročení nejvyšší dovolené rychlosti.

Správní orgán má nejen právo hodnotit provedené důkazy podle zásady „*volného hodnocení důkazů*“¹² ale i povinnost tak učinit a zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. Při hodnocení důkazů má na tvorbu jeho úsudku vliv rozličný výčet parametrů z hlediska logiky, vědy, pravděpodobnosti, zkušeností z praxe apod., díky nimž některá tvrzení za důkaz přijme nebo odmítne. Za tímto účelem si zajišťuje veškeré potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Je pouze na jeho uvážení, v jakém rozsahu, druhu a množství důkazy zajistí a jakou jim přizná váhu. Správní orgán zajišťuje důkazy nejen v průběhu ústního jednání, ale může tak činit i mimo něj, a to nejen vlastní činností, ale spoluprací s jinými orgány v souladu s ust. § 59 přestupkového zákona. Pokud totiž není v jeho možnostech důkazy zajistit vlastními prostředky, může využít uvedeného oprávnění a o pomoc požádat jiný státní orgán nebo orgán Policie České republiky, přičemž ve své žádosti vymezí a jasně specifikuje, jaký úkon a v jakém rozsahu má být tímto orgánem proveden. V praxi správní orgán zpravidla požaduje, aby mu byly uvedené orgány nápomocny za účelem provedení protokolů o podání vysvětlení (před zahájením řízení) nebo protokolů o výsleších svědků (v době, kdy je již správní řízení

---

¹² „Zásada volného hodnocení důkazů“ znamená, jakou hodnotu a váhu správní orgán důkazům přizná, záleží na jeho úvaze, tuto však musí v rozhodnutí odůvodnit.

zahájeno), popř. za účelem doplnění spisové dokumentace (např. o fotodokumentaci dopravního značení a postavení vozidla při posuzování nesprávného parkování vozidla). Státní orgány nebo orgány Policie ČR by pak měly požadované úkony provést, a to bez zbytečného prodlení. Pokud správní orgán provádí důkazy mimo ústní jednání, má za povinnost vyrozumět včas všechny účastníky o jeho záměru takto konat.

Důkazy musí jednoznačně prokazovat spáchání přestupku. V případě, že správní orgán vychází při svém rozhodování z důkazů nepřímých, měly by tyto důkazy na sebe logicky navazovat a tvořit řetězec a tak nezpochybnitelně prokazovat spáchání skutku určitou osobou, aniž by bylo možné na základě byť jednoho jediného nepřímého důkazu dojít k jinému závěru z hlediska posouzení odpovědnosti za jeho spáchání. K přijatým důkazům je pak povinen se v rozhodnutí vyjádřit a dostatečně je odůvodnit.

Na základě vyhodnocení provedených důkazů může být řízení v prvním stupni ukončeno **zastavením řízení**, když se vyskytnou skutečnosti, které trvale znemožní pokračovat v řízení upravuje správní řád tento institut v ust. § 66, kdy je možné správní řízení zastavit. Důvody, kdy je správní orgán učinit tak obligatorně najdeme v § 76 odst. 1 přestupkového zákona, fakultativně pak v § 76 odst. 2 přestupkového zákona. Řízení se zastavuje správním rozhodnutím, jehož písemné vyhotovení se oznamuje účastníkům řízení pouze tehdy, pokud jsou dány důvody podle § 76 odst. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. j) přestupkového zákona. V ostatních případech se rozhodnutí o zastavení řízení vyznačí ve spisu a účastníci řízení se o tom pouze vyrozumějí.¹³ **Smír je** zvláštní případ ukončení řízení o přestupku, který přichází v úvahu u přestupku urážky na cti podle ust. § 78 přestupkového zákona. Správnímu orgánu je zde uložena povinnost pokusit o usmíření uraženého na cti a obviněného z přestupku. Pokud dojde ke smíru, je tato skutečnost speciálním důvodem pro zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. k) přestupkového zákona. V opačném případě se v řízení pokračuje a správní orgán vydá rozhodnutí ve věci.

5.2.3 Vydání rozhodnutí

Pojem rozhodnutí není žádnou obecnou právní normou výslovně definován, avšak z publikací, které se věnují přestupkovému a správnímu řízení, lze použít např. tuto definici: *„Rozhodnutí v přestupkovém řízení je správním aktem majícím konstitutivní povahu, neboť se jím zakládají, mění nebo ruší práva nebo povinnosti jmenovitě určených osob. Vydání rozhodnutí je účelem celého správního řízení. Zákon o přestupcích jako zákon speciální*

---

¹³ ČERNÝ, J. a kolektiv. Přestupkové řízení. Praha: Linde, 2011, str. 144 – 146

upravuje pouze náležitosti výroku rozhodnutí a stanoví povinnost správního orgánu ukládat v rozhodnutí a stanoví povinnost správního orgánu ukládat v rozhodnutí povinnost náhrady nákladů řízení. Při vydávání správních aktů v přestupkovém řízení se tedy správní orgány budou řídit novým správním řádem.“¹⁴

Rozhodnutí je nejen individuálním správním aktem, ale i jeho formou, stejně tak jako usnesení (ust. § 76 správního řádu) a příkaz, pro správné řízení obecně upravený v ust. § 150 správního řádu, pro řízení o přestupcích speciálně v ust. § 87 přestupkového zákona.

Rozhodnutí o přestupku

Rozhodnutí je výsledkem provedeného přestupkového řízení, ve kterém se uskutečňuje rozhodovací činnost správního orgánu v podobě individuálního správního aktu. Musí vycházet ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci a musí být v souladu se zákony a ostatními právními předpisy.

Znaky rozhodnutí:

- U dopravních přestupků se rozhodnutí vyhotovuje zásadně v písemné formě. Oznamuje se zásadně doručením do vlastních rukou, ústním vyhlášením nebo v některých případech i veřejnou vyhláškou.
- Právní moci nabývá, jestliže ho již nelze napadnout řádným opravným prostředkem.
- S nabytím právní moci rozhodnutí úzce souvisí pojem vykonatelnost rozhodnutí neboli uskutečnitelnost rozhodnutí, tj. jeho schopnost vyvolat důsledky v něm předvídané a následné. Rozhodnutí je vykonatelné buď nabytím právní moci, nebo pozdějším dnem, který je uveden ve výroku. Rozhodnutí ukládající povinnost k plnění jsou vykonatelná, jsou-li v právní moci, účastník je poté povinen plnit povinnosti jemu stanovené. Pokud byla ke splnění povinnosti stanovena lhůta, jsou taková rozhodnutí vykonatelná jejím marným uplynutím (vykonatelností se zde rozumí možnost provést nucený výkon povinnosti – exekuci).
- Z obsahu rozhodnutí musí vyplývat, jakým způsobem jej lze vykonat.

---

¹⁴ ČERNÝ, J. a kolektiv. Přestupkové řízení. Praha: Linde, 2011, str. 144 – 146

Znaky příkazu:

- Je jedním z druhů (speciálních) správních rozhodnutí, jako např. mezeitímní rozhodnutí, vydání dokladu atd.
- Je jím možno uložit povinnost v řízení, které bylo zahájeno z moci úřední nebo v řízení sporném.
- Správní orgán ho může vydat, pokud považuje skutková zjištění za dostatečná.
- Může být prvním úkonem v řízení, lze jím uložit jakoukoli povinnost.
- Jedinou obranou je odpor, pokud není podán včas, příkaz se stává pravomocným vykonatelným rozhodnutím.
- Musí být prokazatelně doručen do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno.

Náležitosti rozhodnutí

Rozhodnutí musí ve smyslu ust. § 68 správního řádu vždy obsahovat předepsané, níže popsané náležitosti. Zákon o přestupcích tuto oblast výslovně neupravuje, pouze v ust. § 77 doplňuje obecnou úpravu o specifické obsahové náležitosti výrokové částí rozhodnutí. Rozhodnutí o dopravním přestupku musí vždy obsahovat přesný a úplný výrok, odůvodnění a poučení účastníků

Výrok rozhodnutí zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti osob, nebo se výrokem rozhodnutí prohlašuje, zda určité právo nebo povinnost existuje, je-li určena povinnost, určí se ve výroku i v jaké lhůtě má být splněna a další potřebné údaje, dále se zde uvádějí právní ustanovení, která byla při rozhodování použita. Z výroku vyplývají bezprostřední právní účinky rozhodnutí, výrok nabývá právní moci a vykonatelnosti.

Odůvodnění obsahuje důvody, které správní orgán k rozhodnutí vedly, ze kterých podkladů správní orgán vycházel, jak se vypořádal s návrhy i námitkami účastníků a jejich vyjádřeními k podkladům, úvahy, kterými se řídil při hodnocení podkladů i při výkladu právních norem. Zákon umožňuje vydat rozhodnutí bez odůvodnění, pokud orgán prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví.

Poučení obsahuje, zda je možno se proti rozhodnutí odvolat a za jakých podmínek, který správní orgán o opravném prostředku rozhoduje, a u kterého správního orgánu se odvolání podává, zda má odvolání odkladný účinek.

5.2.4 Odvolání

Právní úprava opravných prostředků je projevem zásady dvojinstančnosti správního řízení. Rozhodnutí správních orgánů jsou přezkoumatelná opravnými prostředky, které můžeme členit na řádné (odvolání, rozklad a odpor) a mimořádné (obnova řízení a přezkumné řízení). Podle toho, zda má jít o přezkoumání rozhodnutí, která ještě nenabyla právní moci, nebo již o rozhodnutí pravomocná. Z řádných opravných prostředků upravuje přestupkový zákon jen odvolání a odpor. Mimořádné opravné prostředky jsou upraveny pouze obecně ve správním řádu, přestupkový zákon speciální ustanovení neobsahuje.¹⁵

Odvolání je nejčastěji uplatňovaným řádným opravným prostředkem. Pro odvolání proti přestupku platí obecná úprava obsažená ve správním řádu, některými procesní odlišnosti jsou uvedeny v § 81 a § 82 přestupkového zákona. Právo podat odvolání má pouze oprávněný účastník řízení a to obviněný, u mladistvého jeho zákonný zástupce a orgán péče o mládež v plném rozsahu, poškozený jen ve věci náhrady škody, vlastník zabrané věci (zúčastněná osoba) proti části rozhodnutí, kde je vysloveno zabránění věci, nebo navrhovatel jen proti části rozhodnutí o vině nebo o nákladech řízení. Včas podané odvolání má odkladný účinek, který není možno vyloučit. Odvoláním lze napadnout nezákonnost rozhodnutí i vadný průběh řízení, tedy jeho věcnou správnost a účelnost. Lhůta pro podání odvolání je 15 dnů ode dne jeho doručení.¹⁶

Odpor je opravný prostředek, kterým lze napadnout vydání příkazu, tedy rozhodnutí v příkazním řízení. Lhůta pro podání odporu je 15 dnů (§ 87 přestupkového zákona). Odpor proti příkazu může podat pouze ten, komu se v něm ukládá povinnost, nikoliv tedy jakýkoliv účastník správního řízení.¹⁷ Podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. Podává se u správního orgánu, který příkaz vydal a ten také po podání odporu o věci dále rozhoduje. Příkaz, proti kterému nebyl podán odpor, se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

---

¹⁵ Pouze ustanovení § 83 zákona o přestupcích se zmiňuje o přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem.

¹⁶ ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. Přestupkové právo. Praha: Linde, 2008, str. 155 – 158

¹⁷ VEDRAL, J. Správní řád: komentář. Praha: Bova Polygon, 2006, str. 844

Obnova řízení je mimořádný opravný prostředek upravený v § 100 správního řádu, který směřuje proti pravomocnému rozhodnutí správního orgánu, kdy důvodem pro obnovu řízení jsou nové skutečnosti nebo důkazy, které vyšly najevo, neexistovaly v době původního řízení, a které účastník nemohl v původním řízení ke svému prospěchu uplatnit, anebo se již provedené důkazy ukázaly nepravdivými.¹⁸

Návrh na obnovu musí účastník podat 3 měsíce ode dne, kdy se o důvodech obnovy dozvěděl (lhůta subjektivní), nejdéle však do 3 let od nabytí právní moci rozhodnutí (lhůta objektivní). Zmeškání lhůt nelze prominout.

Přezkumné řízení je považováno spíše za prostředek dozoru nad správním orgánem, kdy účastník může dát pouze podnět k zahájení, ale samotné zahájení přezkumného řízení je závislé na iniciativě správního orgánu. Předmětem mohou být pravomocná rozhodnutí v případech, kdy lze důvodně pochybovat, zda jsou v souladu s právními předpisy (§ 94 správního řádu). Usnesení o zahájení přezkumného rozhodnutí může správní orgán vydat nejdéle do dvou měsíců ode dne, kdy se příslušný správní orgán o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku od nabytí právní moci rozhodnutí ve věci. Správní rozhodnutí se přezkoumává na základě podané žaloby, která zásadně přichází v úvahu až tehdy, když byly vyčerpány řádné opravné prostředky ve správním řízení. Žaloba musí být podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí a uvedenou lhůtu nelze zmeškat. Podání žaloby nemá odkladný účinek na právní moc ani na vykonatelnost vydaného rozhodnutí. Věcně příslušné v první stupni jsou krajské soudy a místně příslušný je soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni. Proti rozhodnutí krajského soudu je možné podat jako opravný prostředek kasační stížnost, o které rozhoduje Nejvyšší správní soud. Podává se u soudu, které napadené rozhodnutí vydal, a to ve lhůtě do dvou týdnů po doručení rozhodnutí.

---

¹⁸ § 83 zákona o přestupcích, více ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. Přestupkové právo. Praha: Linde, 2008, str. 158 – 160

5.2.5 Zkrácené formy řízení

Kromě klasického řízení upravuje zákon o přestupcích ještě dva další typy řízení. Je to řízení blokové a řízení příkazní, které lze použít jen za zákonem stanovených podmínek.

Blokové řízení

Jedná se o zvláštní druh zkráceného řízení, který se provádí v případě, kdy přestupek je spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a pachatel přestupku je ochoten zaplatit pokutu na místě (§ 84 odst. 1 přestupkového zákona). V blokovém řízení lze projednat všechny přestupky s výjimkou přestupků, které se projednávají na návrh a přestupků za které je i kromě pokuty povinnost uložit zákaz činnosti. Jedinou sankcí, kterou lze v blokovém řízení uložit je pokuta. Horní hranice pokuty je 1 000 Kč, u mladistvého 500 Kč, pokud přestupkový nebo jiný zákon nepřipouští uložit v takovém řízení pokutu vyšší. Z projevu ochoty zaplatit pokutu je zřejmé, že pachatel uznává svou vinu a že se vzdává práva odvolat. Proto zákon stanoví, že se nelze odvolat proti uložení pokuty v blokovém řízení. Tím však není vyloučeno přezkoumání rozhodnutí prostřednictvím mimořádných opravných prostředků, jako jsou obnova řízení a přezkumné řízení. Pokutový blok vydaný pachateli přestupku je zvláštním druhem rozhodnutí o přestupku a dokladem o zaplacení pokuty (§ 85 odst. 3 přestupkového zákona). V případě, že byl vydán přestupci blok na pokutu na místě nezaplacenou, musí obsahovat poučení o lhůtě splatnosti pokuty, následcích jejího nezaplacení a způsobu placení.¹⁹

Příkazní řízení

Druhým typem zkráceného přestupkového řízení je řízení příkazní, jehož zvláštnosti upravuje přestupkový zákon v ustanovení § 87. Jeho účelem je urychlení a zjednodušení projednávání přestupků a tím snížení administrativních úkonů. Správní orgán příslušný k projednání přestupku může vydat příkaz o uložení napomenutí nebo pokuty bez dalšího řízení tehdy, není-li pochybnosti o tom, že obviněný z přestupku se ho dopustil a věc nebyla vyřízena v blokovém řízení. Další podmínkou příkazního řízení je, že se nejedná o tzv. návrhový delikt, nemá být rozhodnuto o náhradě škody a nejedná se o osobu mladistvého či osobu zbavené způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena. Správní orgán vydá v příkazním řízení obviněnému písemný příkaz, který má stejné náležitosti jako rozhodnutí o přestupku vydané v klasickém řízení. Rozdíl je pouze v možnosti uložení sankce, kdy správní orgán může uložit pokutu nejvýše 4 000 Kč.

¹⁹ ČERNÝ, J. a kolektiv. Přestupkové řízení. Praha: Linde, 20011, str. 160 - 167

Opravným prostředkem proti příkazu je **odpor**, který lze podat do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení příkazu, a to správnímu orgánu, který příkaz vydal.²⁰ Pokud je odpor podán včas, příkaz se ruší a správní orgán pokračuje v řízení. V tomto řízení je ale správní orgán vázán sankcí, kterou uložil v příkazním řízení a nemůže použít jinou sankci, s výjimkou napomenutí, které může použít namísto pokuty uložené v příkazním řízení.

---

²⁰ VEDRAL, J. Přestupkové řízení a nový správní řád. Správní právo, 2006, č. 3, str. 171

6 Závěr

Cílem mé práce bylo poukázat na některé vybrané problémy týkající se správního a přestupkového řízení na úseku bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, ale také v oblasti ukládání sankcí v souvislosti s řízením motorových vozidel, zhodnocení současně platné právní úpravy a navržení odpovídajícího řešení problémů.

Přestupkové řízení je velmi rozsáhlý a složitý proces, proto jsem se ve své práci zaměřil pouze na jeho nejdůležitější části, které se týkají ukládání sankcí obecně, s důrazem na zvláštnosti vztahující se k řidičům v provozu na pozemních komunikacích. Výrazná změna sankčního systému v této oblasti přestupků přinesla přísnější sankce a situaci, kdy od jejich uložení není možné upustit. V praxi se pak přestupkové orgány potýkají s řadou problémů, které vyžadují jejich vysokou odbornost, profesionalitu a zkušenosti. Rovněž je kladen zvýšený důraz na přestupkové a správní řízení, na dodržování jeho základních zásad a ukládání sankcí podle kritérií závažnosti přestupků.

Ve své práci jsem se pokusil aplikovat vlastní názory, které jsou podloženy vlastními praktickými zkušenostmi a teoretickými poznatky. Na základě těchto zkušeností se domnívám, že je třeba zvýšit ukládané sankce u přestupků týkajících se ujetí od dopravní nehody, neboť nemorálnost takového jednání není v očekávaném poměru se zákonem stanovenou výměrou sankcí.

Velmi nízké výměry sankcí, které lze nyní uložit mladistvým pachatelům za přestupky proti bezpečnosti a plynulosti v provozu na pozemních komunikacích, jsou ve výrazném nepoměru vzhledem k vývoji a potřebám společnosti a jejich zvýšení nebude podle mého názoru v nesouladu se zvláštní péčí, kterou společnost věnuje nezletilým a mladistvým osobám.

Myslím si, že ke zlepšení situace v bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích není možné užívat pouze přísných sankcí. Sankce jsou se svým preventivním a výchovným účelem toliko jedním z nástrojů, které napomáhají k dosažení žádaného stavu a je třeba v první řadě vytvořit prostředí, ve kterém bude páčání přestupků stejně nemorální, jako je protiprávní, neboť silnice není prostorem pro neukázněnost, bezohlednost a neopatrnost.

Do budoucna bych uvítal udržení co nejvyšší systémovosti nejen zákona o silničním provozu, ale i navazujících právních norem. Dané téma jsem se snažil zpracovat komplexně, i když vzhledem k jeho rozsahu spíše stručně bez zacházení do přílišných detailů. Při psaní této

práce jsem se snažil maximálně využít svých zkušeností a poznatků získaných za 20 let služby u dopravní policie a zejména na oddělení dopravních nehod v Praze.

7 Resume

The purpose of my thesis is to point out certain problems of administrative and minor offence proceeding on the field of security and traffic flow on roads, but also in field of penalties in relation with driving motor vehicles, also to valuate update law legislation and to sugest an appropriate solution of this issue.

Infringement proceeding is a very wide and complicated proces, which is why I paid attention to its most important parts regarding penalties in general, with the emphasis on particularities related to drivers in road traffic. Significant change of sanctions in general in the field of minor offence has brought stricter sanctions and a situation, when there is no chance to waive them. In real the misdemenaoir authorities deal with row of problems that need high expertise, profesionality and experience. Also there is a high stress on minor offence and administrative proceeding, respect its basic principles and sanctions according the criteria of severity of offence.

In my thesis I have aplied my own oppinions, which are supported by my own practical experience and teoretical knowledge. According to these experiences I suppose it is necessary to increase penalties at the „hit and run“ actidents, since immorality of such behaviour is not in expected ratio with statutory penalty area.

Very low sanctions, which are apliable to youthful offenders for minor offences against security in traffic flow are in significant imbalance to a development and needs of the society and from my point of view its increase will not be in discrepancy with a special care taken to teenage and underage persons.

I believe that to improve the situation of security and fluency of the flow on roads is not possible to use strict sanctions only. Sanctions with their preventive and educational purpose are only one of devices, that are helping to reach required state and first it is necessary to create environment, in which minor offences will as immoral as it is unlawful, since roads are not a place for indiscipline, recklessness and carelessness.

In to the future i would appreciate the effort to upkeep the consistency a systematic approach of not just the road traffic act, but also of the related law acts. Given topic i descibed thoroughly however to the range of my thesis briefly without the possiblity of goign too much inot the detail. While preparing this work i tried to use as much as possible my experience nad knowledge i gained with my 20 years of service by traffic police nad specially road traffic accident investigation department in Prague.

8 Použitá literatura

1. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – včetně pozdějších novel
2. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád – včetně pozdějších novel
3. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích – včetně pozdějších novel
4. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – včetně pozdějších novel
5. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád – včetně pozdějších novel
6. Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích – včetně pozdějších novel
7. Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel – včetně pozdějších novel
8. Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností – včetně pozdějších novel
9. ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav. *Přestupkové právo: Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 15. aktualizované vydání podle právního stavu k 1. 3. 2008. Praha: Linde Praha, a.s., 2008, 344 s. ISBN 978-80-7201-713-3
10. KUČEROVÁ, Helena. *Dopravní přestupky v praxi*. 2. přepracované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2006 vyd. Praha : Linde Praha, a.s., 2006. 431 s. ISBN 80-7201-613-X
11. NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., JELÍNEK, J., aj. *Trestní právo hmotné – I. Obecná část*, 4. vydání, Praha: Aspi Publishing, 2003, ISBN 80-86395-73-1
12. ČERNÝ, J. a kolektiv. *Přestupkové řízení*. 12. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2011, ISBN 978-80-7201-859-8
13. VEDRAL, J. *Správní řád: komentář*. Praha: Bova Polygon, 2006. ISBN 80-7273-134-3.
14. ZELENKA, Oldřich, *Projednání dopravního přestupku ve vztahu k problematice dokazování*, bakalářská práce VŠFS, o.p.s. Praha 2009
15. Rozhodnutí NSS č. 1 As 27/2009 – 81
16. Rozhodnutí NSS č. 1 As 33/2010 – 70

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Přesná citace § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)..... 63

Příloha č. 1 – Přesná citace § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

Pozn. Tento § plně nahradil ust. § 22 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (v přestupkovém zákoně byl tento § zrušen, je uveden kompletně včetně sankcí v ust. § 125c (viz níže)

§ 125c

Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích

a) řídí vozidlo,

1. na němž v rozporu s jiným právním předpisem není umístěna tabulka státní poznávací značky (dále jen „registrační značka“) nebo je umístěna tabulka registrační značky, která nebyla vozidlu přidělena,

2. jehož tabulka registrační značky je zakryta, nečitelná nebo upravena anebo umístěna tak, že je znemožněna nebo podstatně ztížena její čitelnost, nebo

3. které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích,

b) v rozporu s [§ 5 odst. 2 písm. b\)](#) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem,

c) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím

jiné návykové látky,

d) se přes výzvu podle [§ 5 odst. 1 písm. f\)](#) a [g\)](#) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla

ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví,

e) řídí motorové vozidlo a

1. v rozporu s [§ 3 odst. 3 písm. a\)](#) není držitelem příslušného řidičského oprávnění podle [§ 81](#),

2. byl jí zadržen řidičský průkaz podle [§ 118b odst. 1](#),
3. není držitelem platného průkazu profesní způsobilosti řidiče,
4. není držitelem platného posudku o zdravotní způsobilosti, nebo
5. pozbyla jako řidič, který je držitelem řidičského průkazu Evropské unie, řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem, právo k řízení motorového vozidla na území České republiky podle [§123c odst. 7](#),

f) při řízení vozidla

1. v rozporu s [§ 7 odst. 1 písm. c\)](#) drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení,
2. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 40 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km.h⁻¹ a více,
3. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 30 km.h⁻¹ a více,
4. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km.h⁻¹ nebo mimo obec o méně než 30 km.h⁻¹,
5. v rozporu s [§ 4 písm. b\)](#) a [c\)](#) nezastaví vozidlo na signál, který jí přikazuje zastavit vozidlo nebo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměřování provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou,
6. v rozporu s [§ 5 odst. 2 písm. f\)](#) neumožní chodci na přechodu pro chodce nerušené a bezpečné přejítí vozovky nebo nezastaví vozidlo před přechodem pro chodce v případech, kdy je povinna tak učinit, nebo ohrozí chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou odbočuje, nebo v rozporu s [§ 5 odst. 2 písm. g\)](#) ohrozí chodce při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání,
7. předjíždí vozidlo v případech, kdy je to obecnou, místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno,
8. nedá přednost v jízdě v případech, ve kterých je povinna dát přednost v jízdě,
9. v rozporu s [§ 29 odst. 1](#) vjíždí na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno,
10. v provozu na dálnici nebo na silnici pro motorová vozidla se otáčí, jede v protisměru nebo couvá v místě, kde to není dovoleno podle [§ 36 odst. 1 písm. b\)](#), nebo
11. neoprávněně stojí s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením nebo v rozporu s [§ 67](#)

[odst. 4](#) neoprávněně použije parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením při stání nebo při jízdě,

g) v rozporu s [§ 43](#) poruší omezení jízdy některých vozidel,

h) způsobí dopravní nehodu, při které je jinému ublíženo na zdraví,

i) při dopravní nehodě

1. v rozporu s [§ 47 odst. 2 písm. a\)](#) neprodleně nezastaví vozidlo,

2. v rozporu s [§ 47 odst. 3 písm. b\)](#) neohlásí dopravní nehodu policistovi,

3. v rozporu s [§ 47 odst. 3 písm. f\)](#) neprokáže totožnost ostatním účastníkům nehody včetně sdělení údajů o vozidle, které mělo účast na dopravní nehodě, nebo

4. v rozporu s [§ 47 odst. 4 písm. c\)](#) nedovoleně opustí místo dopravní nehody nebo se neprodleně nevrátí na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci nebo po ohlášení dopravní nehody,

j) v rozporu s [§ 3 odst. 4](#) použije antiradar,

k) jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona.

(2) Fyzická osoba se dopustí jako provozovatel vozidla přestupku tím, že v rozporu s [§ 10 odst. 1 písm. d\)](#) přikáže nebo svěří samostatné řízení vozidla osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti.

(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku jako učitel autoškoly tím, že v provozu na pozemních komunikacích

a) v rozporu s [§ 8a odst. 1 písm. a\)](#) požije alkoholický nápoj nebo užije návykovou látku během provádění výcviku ve výcvikovém vozidle,

b) v rozporu s [§ 8a odst. 1 písm. b\)](#) provádí výcvik ve výcvikovém vozidle bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem,

c) v rozporu s [§ 8a odst. 1 písm. c\)](#) provádí výcvik ve výcvikovém vozidle, jestliže je jeho schopnost k vykonání učitele autoškoly snížena v důsledku jeho zdravotního stavu,

d) se přes výzvu dle [§ 8a odst. 2 písm. a\)](#) a [b\)](#) odmítne podrobit vyšetření, zda při provádění výcviku nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.

(4) Za přestupek se uloží pokuta

a) od 25 000 Kč do 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle [odstavce 1 písm. c\), d\), e\)](#) bodů 1 a 5, a [písm. h\)](#),

- b) od 10 000 Kč do 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle [odstavce 3](#),
- c) od 2 500 Kč do 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle [odstavce 1 písm. b\)](#),
- d) od 5 000 Kč do 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle [odstavce 1 písm. a\)](#), [e\)](#) bodů 2 až 4, [písm. f\)](#) bodů 2, 7, 10 a 11, [písm. j\)](#) a podle [odstavce 2](#),
- e) od 2 500 do 5 000 Kč, jde-li o přestupek podle [odstavce 1 písm. f\)](#) bodů 3, 5, 6, 8 a 9, [písm. g\)](#) a [i\)](#),
- f) od 1 500 Kč do 2 500 Kč, jde-li o přestupek podle [odstavce 1 písm. f\)](#) bodů 1 a 4 a [písm. k\)](#).

(5) Za přestupek podle [odstavce 1 písm. c\)](#), [d\)](#), [e\)](#) bodů 1 a 5, a [písm. h\)](#) se uloží zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let. Za přestupek podle [odstavce 1 písm. a\)](#), [písm. b\)](#), [písm. e\)](#) bodů 2 až 4, [písm. f\)](#) bodů 2, 7 a 10 a podle [odstavce 3](#) se uloží zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku. Tomu, kdo spáchal přestupek podle [odstavce 1 písm. f\)](#) bodů 3, 5, 6, 8 a 9, [písm. g\)](#) a [i\)](#) v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců dvakrát a vícekrát, se uloží zákaz činnosti od jednoho měsíce do šesti měsíců.

(6) V blokovém řízení se uloží pokuta do

- a) 2 000 Kč za přestupek podle [odstavce 1 písm. k\)](#),
- b) 1 000 Kč za přestupek podle [odstavce 1 písm. f\)](#) bodů 1 a 4,
- c) 2 500 Kč za přestupek podle [odstavce 1 písm. f\)](#) bodů 3, 5, 6, 8, 9 a [písm. g\)](#).

(7) Přestupek, za který se podle tohoto zákona ukládá zákaz činnosti, nelze projednat v blokovém řízení.

(8) Od uložení sankce podle [odstavců 4 až 7](#), s výjimkou [odstavce 6 písm. a\)](#), nelze v rozhodnutí o přestupku upustit.